ToP 142

ToP | tlumočení–překlad zima 2021 | ročník XXXII | ISSN 2336-8888

Software
Translation
Artwork
Recording

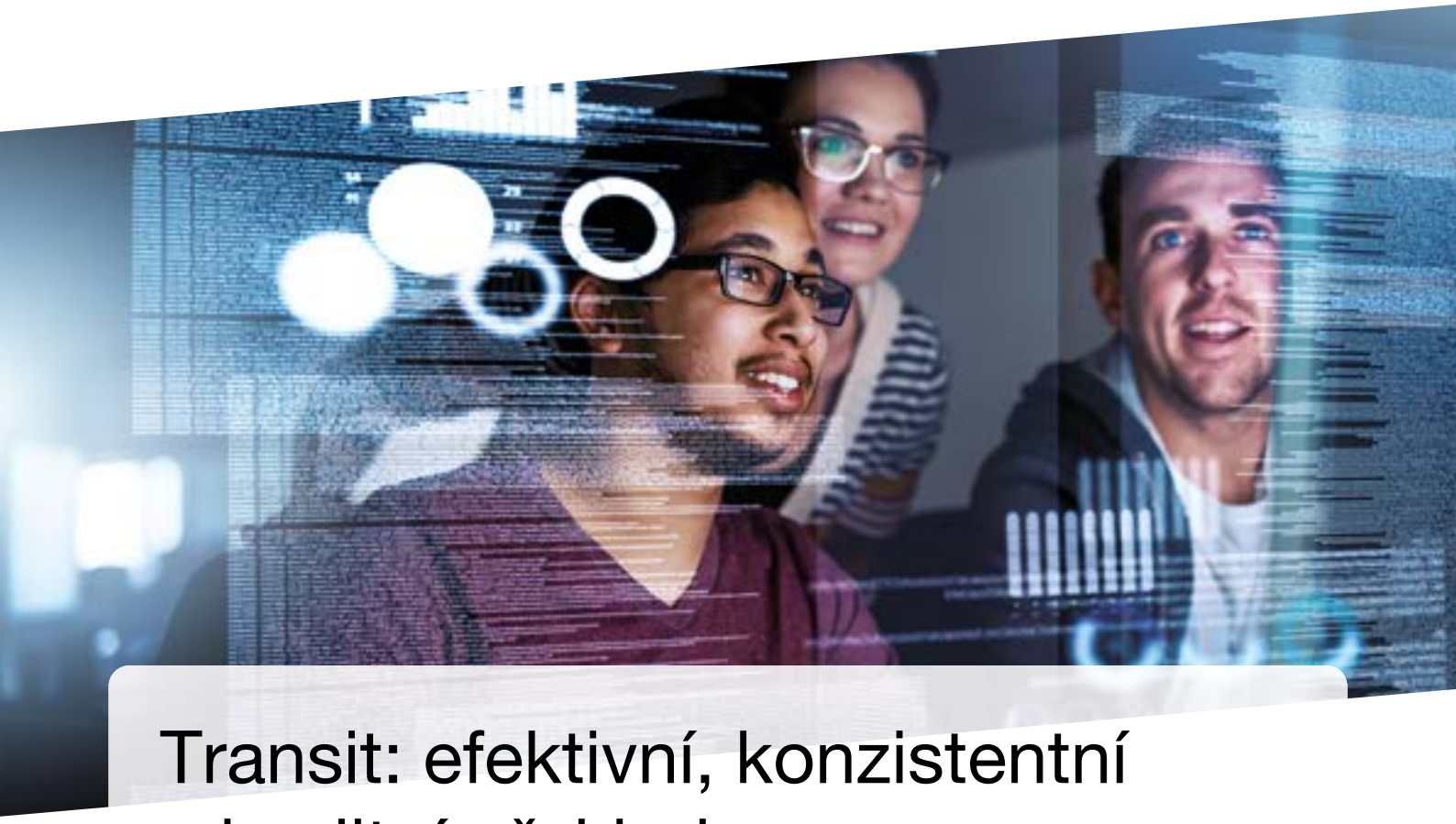

Transit: efektivní, konzistentní a kvalitní překlad

- Nižší náklady a menší časová náročnost na překlady a lokalizaci
- Rychlejší návratnost investice
- Pracovní platforma pro veškeré projekty v oblasti překladu a lokalizace ve všech formátech a ve všech jazycích
- Zajištění kontroly nad výsledky překladu a práce s terminologií
- Podpora standardních a výměnných formátů (např. pro projektové balíčky z SDL Trados, SDL WorldServer a MemoQ, XLIFF atd.)
- Flexibilní licenční modely (lokální licence, plovoucí licence, časově omezená licence, IaaS, SaaS)
- Celosvětová síť podpory
- Vysoká úroveň kvality překladu díky neustále dostupnému kontextu a terminologii
- Morfologická podpora pro více než 80 jazyků a jazykových variant
- Intuitivní práce s formátovacími znaky díky chytrému systému markupů
- Duální konkordantní vyhledávání jak ve výchozím, tak v cílovém jazyce
- Synchronizované náhledy pro všechny typy projektů
- Návrhy překladů z překladové paměti a systému strojového překladu ve stejném editoru
- Převod hlasového záznamu na text

www.star-group.net
praha@star-group.net
+420 233 355 377
+420 608 320 100

STAR Group
zal. 1984

Vývoj obsahu a software | Jazykové služby | Distribuce obsahu | Podpora digitalizace

Obsah

PF 2022 **4**

Foto z obálky **4**

Z translatologické bibliografie *I. Čeňková* **5**

Musí nás tlumočení stressovat? *K. Filgasová* **6**

JERONÝMOVY DNY 2021 **7**

Výjezdní zasedání JTP v Českých Budějovicích **12**

Elektronický překlad dokumentů *P. Kameníková* **14**

Soudní tlumočení a překlad v Rakousku *P. Kameníková* **18**

Spolupráce Odborového svazu JTP s ČMKOS *E. Jiráková* **21**

Konference Odborná komunikácia v zjednotenej Európe XIX *Z. Gašová* **24**

IX. Setkání tlumočníků pro neslyšící **26**

V čele Obce překladatelů nově stojí romanistka a hispanistka Anežka Charvátová **28**

Vyhlášení Jungmannovy ceny v roce 2021 *V. Jamek* **29**

Ceny Františka Filipovského 2021 **32**

Výlet do Veltrus *A. Šourková* **33**

Prohlídka Obecního domu na závěr Jeronýmových dnů *A. Šourková* **36**

Dále vyšlo *A. Šourková* **39**

Foto z obálky

PhDr. ThBc. Tomáš Svoboda Ph.D. je členem Výkonného výboru Jednoty tlumočníků a překladatelů a redakční rady našeho časopisu. Založil a organizuje **Soutěž JTP o nejlepší diplomovou / bakalářskou práci v oboru translatologie**. Návštěvníci Jeronýmových dnů sledují již po mnoho let seriál jeho přednášek na téma Budoucnost překladatelské profese. Díky Andreasovi Weberovi a Tomášovi Svobodovi jsme byli schopni zareagovat na pandemickou situaci a přejít již po druhý rok na vysílání Jeronýmových dnů online – celá technická stránka věci spočívala právě na jejich bedrech.

Ze Svobodovy publikační a editorské činnosti můžeme uvést Překlady pro EU (Praha: Nakl. Milada Karez, 2019), Quality aspects in institutional translation (Berlin: Language science press, 2017, spolu s K. Łobodou a L. Biel), Kapitoly z překladatelské praxe: odborný překlad mezi němčinou a češtinou (Praha: Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, 2012) aj.

Je členem Rady Evropského magisterského programu v oboru překladatelství (European Masters in Translation, EMT), koordinovaného Evropskou komisí, na Ústavu translatologie Filozofické fakulty Univerzity Karlovy je garantem bakalářského programu Mezikulturní komunikace: čeština a němčina pro překlad a tlumočení. Tamtéž vyučuje mj. předměty Počítačem podporovaný překlad, Nástroje CAT, Strojový překlad a lokalizace, Překlad odborných textů, Překlad pro mezinárodní instituce, Teorie překladu – německý jazyk, Translatologická analýza (DE-CS), Dějiny překladu, Profesní návyky v překladatelské praxi aj.

Od Nového roku byl jmenován ředitelem Ústavu translatologie FF UK.

GRATULUJEME!

Z translatologické bibliografie

Babel, časopis Mezinárodní federace překladatelů FIT, roč. 67, č. 2, 2021. ISSN 0521-9744.

Druhé číslo časopisu Babel z roku 2021 obsahuje šest odborných statí, jež se věnují řadě aspektů z oblasti teorie i praxe překladu a tlumočení, a to v různých kontextech a pro různé jazykové kombinace.

V prvním článku Jana Kitzlerová z Prahy, z Filozofické fakulty naší Univerzity Karlovy, představuje čtenářům svoji kontrastivní analýzu dvou českých překladů známé poémy Dvanáct od ruského (sovětského) básníka Alexandra Bloka. Porovnává kanonický překlad Bohumila Mathesia z roku 1925 s nejnovějším překladem (2016) Lubora Kasala. Oba překlady jsou analyzovány z různých úhlů pohledu: sémantická hustota originálu a překladu, poetika obou textů (rytmické postupy), volba vhodných řešení při hledání ekvivalentů atd. Dochází k závěru, že nový překlad je přijímán českými čtenáři pozitivně a že splňuje všechny požadavky kladené na překladatele a na kvalitu překladu. Pro zájemce uvádím, že po mnoha letech je to první článek v časopise Babel, který je zde publikován v ruštině.

Ve druhé stati, jejímž autorem je Belén Labrador z univerzity v Leónu, se dočteme o překladu mezivětných spojovacích výrazů, zejména aditivních důrazových konektorů, jejich využívání a četnosti v překladech mezi angličtinou a španělštinou. Badatel vychází z rozsáhlého anglicko-španělského korpusu obousměrných překladových textů. Z jeho práce vyplývá, že v angličtině se opakují spíše stále stejné, zjednodušující konektory, zatímco ve španělštině lze pozorovat při používání těchto spojovacích výrazů větší explicitnost.

Třetí příspěvek od Pilar Ordóñez-Lópezové z univerzity Jaume I (Castellón de la Plana, Španělsko) je o španělském spisovateli, básníkovi, nositeli Nobelovy ceny, Juanu Ramónovi Jinénezovi (1887—1956) a především jeho manželce Zenobii Camprubí, která přeložila celou řadu literárních i odborných textů z angličtiny do španělštiny, ale po celý život zůstávala ve stínu svého manžela.

Ve čtvrtém článku se Francesco Saina z římské univerzity SSML Carlo Bo podrobně zabývá podcastem jako moderním digitálním komunikačním prostředkem, kterému však v akademických kruzích zatím translatologové nevěnovali příliš mnoho badatelské pozornosti. Autor zde konkrétně podrobně rozebírá multimodální překlad amerického investigativního žurnalistického podcastu Serial z angličtiny do italštiny. Zamýšlí se rovněž nad možnostmi nových pracovních příležitostí pro překladatele i nad využitím podcastů při výuce ve školách všech stupňů.

Pátá stať od Zaixi Tan z Schenzen Univerzity v Šen Čenu v provincii Kuand-tung aplikuje myšlenky vycházející z čínské filozofie a kultury „teorie hranic“ na konceptualizaci překladatelského procesu, který vnímá zejména jako akt přeshraniční komunikace.

V šestém, posledním článku se autoři Feng Pan a Binhua Wang z Huazhong University of Science and Technology (v čínském Wu-chanu) zamýšlejí nad tlumočením čínských politických projevů a nad strategiemi, které tlumočníci používají při tlumočení těchto oficiálních vystoupení zejména na tiskových konferencích. Na základě kvalitativní a kvantitativní analýzy korpusu čínských projevů z let 1990 až 2010 dokládají, že postupně se tlumočníci více orientují na cílové publikum, že zmírňují a explicitují kategorická prohlášení, jež zazněla v originále. Autoři se domnívají, že tyto změny v institucionálním tlumočení jsou těsně spjaty se změnami v sociopolitickém kontextu a tím i s měnícími se normami kladenými na tento typ tlumočení.

IVANA ČEŇKOVÁ, ÚTRL FF UK

Babel, časopis Mezinárodní federace překladatelů FIT, roč. 67, č. 3, 2021. ISSN 0521-9744.

Ve třetím čísle časopisu Babel z roku 2021 je uveřejněno šest odborných studií, tentokrát zaměřených především na problematiku překladu v tom nejširším slova smyslu. Všechny si stručně postupně projdeme.

V úvodním článku se Sinem Sancaktaroglu Bozkurt a Ayse Sirin Okyayuz z univerzity Hacettepe v Ankaře věnují problematice překladu audiovizuálních zahraničních děl (zejména amerických televizních seriálů), respektive jejich remaku a následnému uvedení v turecké televizi v hlavním vysílacím čase. Badatelé analyzují především ztvárnění a zobrazení ženských postav, jakož i normy, jimiž se překladatelé při tomto typu převodu řídili pro lepší zasazení do turecké reality – dekonstrukce – reformulace – (re)konstrukce. Vycházejí přitom z korpusu seriálů, které byly tímto způsobem převedeny a upraveny pro turecké publikum.

Druhá stať, jejíž autorkou je Danijela Ljepavić z Černohorské univerzity v Podgorici, se zaměřila na překlad názvů filmů, kdy je potřeba zachovat zejména stylistické, kulturní a pragmatické aspekty obsažené (skryté) v původním názvu filmu.

Ve třetím příspěvku Ivan Lončar a Anita Pavić Pintarić z univerzity v Zadaru podrobně popisují veškeré výzvy a problémy, které přináší příprava chorvatského vícejazyčného slovníku z oblasti kulturní turistiky.

Ve čtvrtém článku se autorka Hamid Reza Sadeghpour z Univerzity Sains Malaysia (Penang, Malajsie) zabývá převodem humoru, jenž vychází z kulturních a extralingvistických referencí, konkrétně v amerických kreslených

komiksových filmech, které jsou dabovány či titulkovány v perštině. Srovnává nejefektivnější použité strategie při dabingu a v titulcích, jež se od sebe svou povahou u obou typů převodu značně lišily.

Pátá stať je od Ke Su, doktoranda našeho Ústavu translatologie FF UK, který se soustřeďuje na převod metaforických idiomů. Konkrétně vychází z překladu čínského klasického románu Chung-lou-men do angličtiny (v češtině tento román vyšel pod názvem Sen v červeném domě). Pracuje se dvěma anglickými překlady a analyzuje různé typy použitých strategií právě při převodu metaforických idiomů.

V posledním článku Wang Quing z Čínské univerzity politologie a práva v Pekingu píše o německém Občanském zákoníku, který se od svého prvního zveřejnění v roce 1896 stal velkou inspirací pro řadu dalších států, jejichž právní systémy se jej snažily využít jako základ pro vlastní připravované občanské zákoníky. Německý originál byl také několikrát přeložen do angličtiny. Autor této studie konstatuje, že dosud se však nikdo nevěnoval podrobnému rozboru těchto anglických překladů z pohledu srovnávací právní lingvistiky. Rozhodl se tedy k této analýze přistoupit sám a to především v rovině lexikální a syntaktické.

PROF. PHDR. IVANA ČEŇKOVÁ, CSC.
Konferenční tlumočnice akreditovaná pro orgány Evropské unie, na Ústavu translatologie FF UK garantka studijního oboru ruština, vedoucí Semináře teorie a didaktiky tlumočení a garantka magisterského studia Tlumočnictví, vedoucí postgraduálního kurzu Euromasters in Conference Interpreting (EMCI)
čestná členka JTP

Musí nás tlumočení stresovat?

V sobotu 11. září 2021 proběhl v sídle JTP půldenní prezenční workshop na téma uvedené v titulu. Do problematiky nás uvedl kolega Michal Ginter z Asociace konferenčních tlumočníků ASKOT, tlumočník pracující pro instituce Evropské unie. Kurz organizovala a fotografovala Katka Filgasová.

JERONÝMOVY DNY 2021

Pořádala 12. a 13. listopadu – online na Zoom a YouTube – Jednota tlumočníků a překladatelů (JTP) ve spolupráci s Asociací konferenčních tlumočníků ASKOT, Českou komorou tlumočníků znakového jazyka (ČKTZJ), Komorou soudních tlumočníků ČR (KST ČR), Ústavem translatologie Filozofické fakulty Univerzity Karlovy (ÚTRL) a Generálním ředitelstvím pro překlady Evropské komise (DGT).

Pro nedostatek prostoru uvádíme jen stručný program, s odkazem na několik fotografií.

Páteční program byl součástí evropské řady workshopů v rámci projektu **#TranslatingEurope** (https://ec.europa.eu/info/events/translatingeurope-workshops_cs).

Úvod – **Amalaine Diabová**, předsedkyně JTP, **Martin Stašek,** pražské zastoupení EK a **Kamila Adámková,** vedoucí českého odboru DGT (foto 1). Martin Stašek celý páteční program moderoval, technickou režii měl Tomáš Svoboda (foto 2).

Joss Moorkens, Dublin City University, Irsko: Etika v oblasti využití strojového překladu (3).

Miroslav Pošta, audiovizuální skupina JTP: Prezentace Manifestu Audiovisual Translators Europe (AVTE) o strojovém překladu (4).

Jeroen Aspeslagh, DGT: Profil kompetencí překladatelů v DGT (5).

Otto Pacholík, bývalý vedoucí českého odboru na DGT: Praktické postřehy k problematice profilů kompetencí (6).

Tomáš Svoboda, ***ÚTRL a* Vilelmini Sosoni**, Ionian University, Řecko: K publikaci Routledge o institucionálním překladu Institutional Translator Training (7).

Ondřej Bojar (ÚFAL MFF UK, **Pavel Král** (UPOL), **Jiří Rambousek** (MUNI), **Tomáš Svoboda** (ÚTRL) a moderátor **Ondřej Hrách**: Vysokoškolské studium překladu v éře strojových překladačů – diskuze se zástupci českých univerzit o budoucnosti výuky.

Sobotní program moderovaly **Amalaine Diabová** (9) a **Edita Jiráková**, techniku zajištovali **Tomáš Svoboda** a **Andreas Weber** (10, 11).

Mgr. Jan Benýšek, ředitel Odboru insolvenčního a soudních znalců a **JUDr. Vladimír Šarapajev** z téhož odboru, Ministerstvo spravedlnosti ČR, v programu KST ČR a Aplikační skupiny pro tlumočnickou a překladatelskou činnost. (12).

Mgr. Lucie Bervidová, Mgr. Ina Maertens, Mgr. Martin Surovčák, Ing. Cuong Pham Duy: prezentace Pracovní skupiny pro elektronické úkony (13, 14, 15).

JUDr. Petra Gronwaldtová Wagnerová, vrchní ministerský rada, vedoucí oddělení matrik a ověřování, odbor všeobecné správy, Ministerstvo vnitra ČR, **Mgr. Pavel Pilch, Ph.D.**, FF Masarykovy univerzita Brno a **Mgr. et Mgr. Kryścina *Šyjanok***: Cichanouska nebo Tichanovskaja? Přepis jmen osob ze států s více úředními jazyky **a vícejazyčné matriční doklady (16).**

Tomáš Svoboda, JTP, připomenul **Soutěž JTP o nejlepší diplomovou/bakalářskou práci v oboru translatologie**.

Na foto č. 17 zleva moderátorka **PhDr. Vanda Obdržálková, Ph.D.**, ÚTRL, **Alice Krutilová**, **M. A.**, ředitelka Odboru pro předsednictví ČR v Radě EU a **Mgr. Bianca Lipanská**, autorka diplomové práce na téma jazykových služeb během minulého předsednictví: **České předsednictví EU VI–XII/2022**.

Vilelmini Sosoni, Ionian University, Řecko: Nový profil pro překladatele (18).

Mgr. Dan Svoboda, předseda ASKOT: Aktuální situace a vývoj RSI tlumočení (19).

Letošní Jeronýmovy dny končí, posádka se loučí, za rok na shledanou! (20, 21).

Celý program (pátek i sobota) je k vidění zde:
https://www.youtube.com/playlist?list=PLNoGuw2z3icB8FTZ59HVI8nVwZe-NPK2E

a pouze sobotní program zde:
https://www.youtube.com/watch?v=6GiXjZbe4tg&list=PLNoGuw2z3icB8FTZ59HVI8nVwZe-NPK2E&index=2&t=581s

Vše je ku zhlédnutí též na Facebooku JTP.

2

Interactions with NMT (2019)
MT
Machine Translation
3

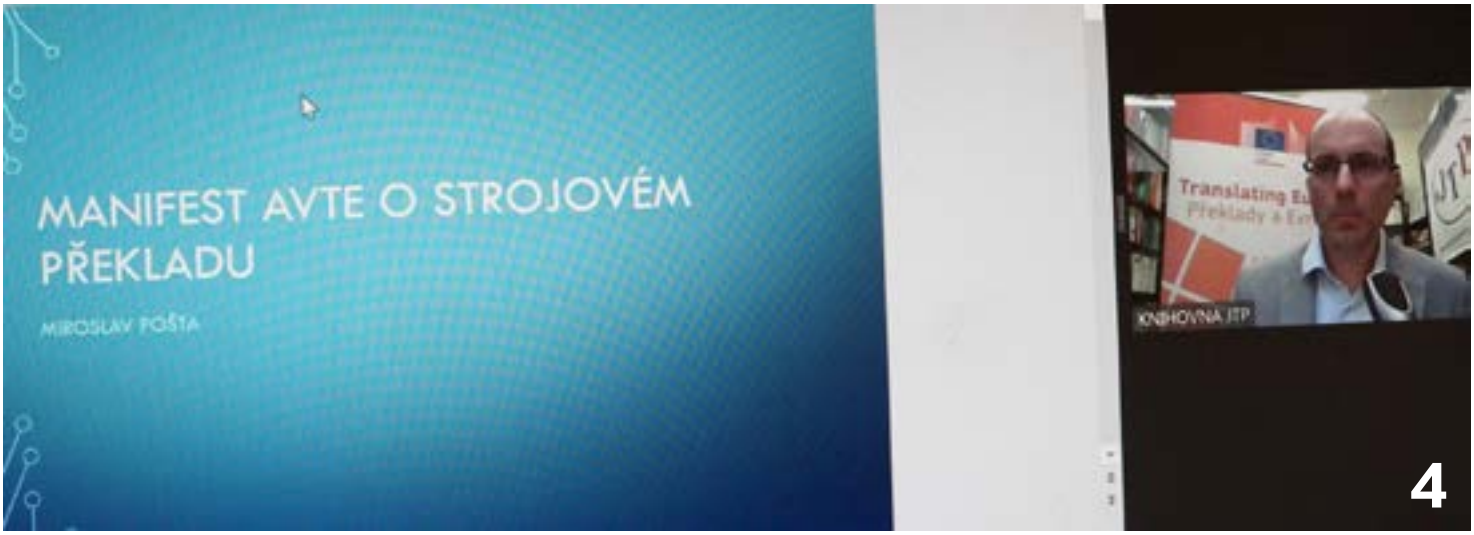
MANIFEST AVTE O STROJOVÉM PŘEKLADU
MIROSLAV POŠTA
KNIHOVNA JTP
4

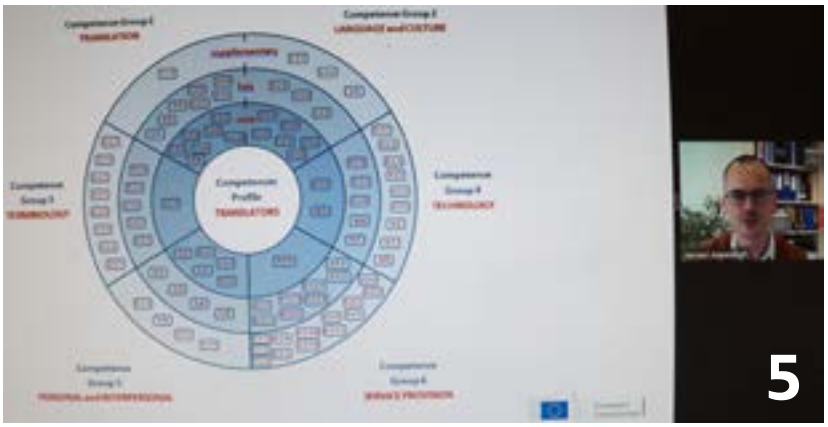
5

6

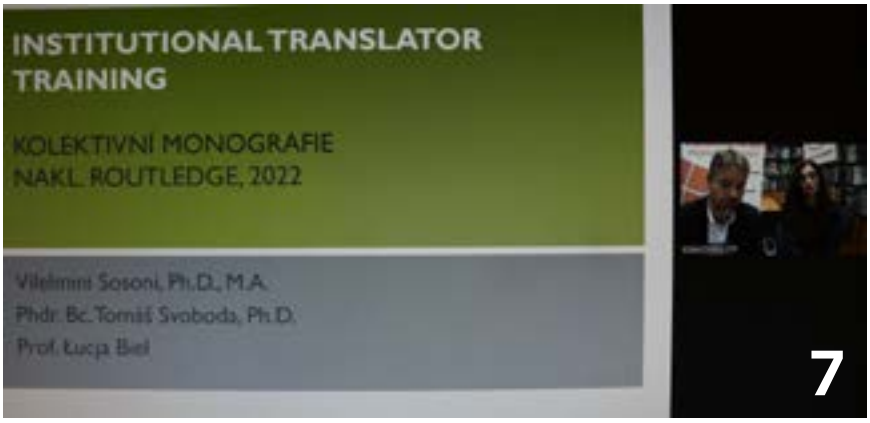
INSTITUTIONAL TRANSLATOR TRAINING
KOLEKTIVNÍ MONOGRAFIE
NAKL. ROUTLEDGE, 2022
Vilelmini Sosoni, Ph.D., M.A.
Phdr. Bc. Tomáš Svoboda, Ph.D.
Prof. Łucja Biel
7

8

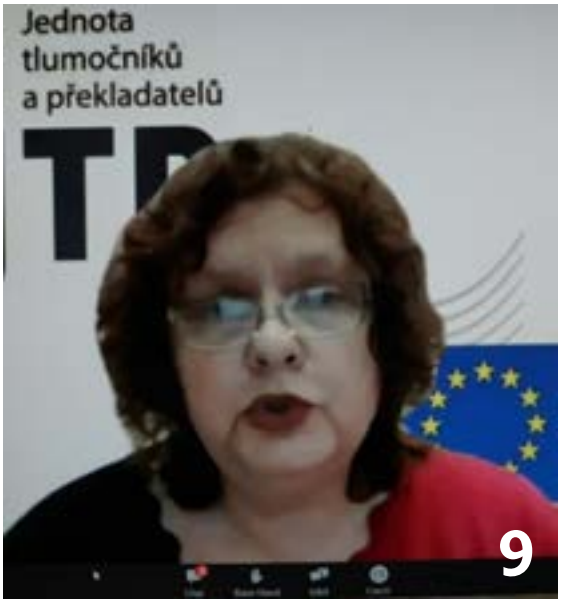

9

10

11

12

13

14

15

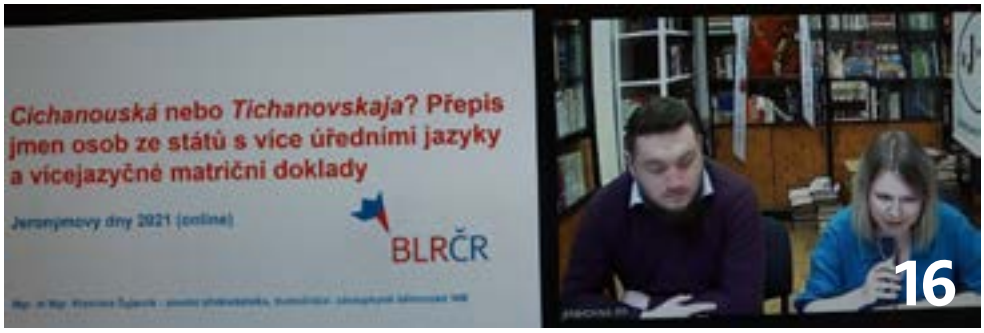

16

17

18

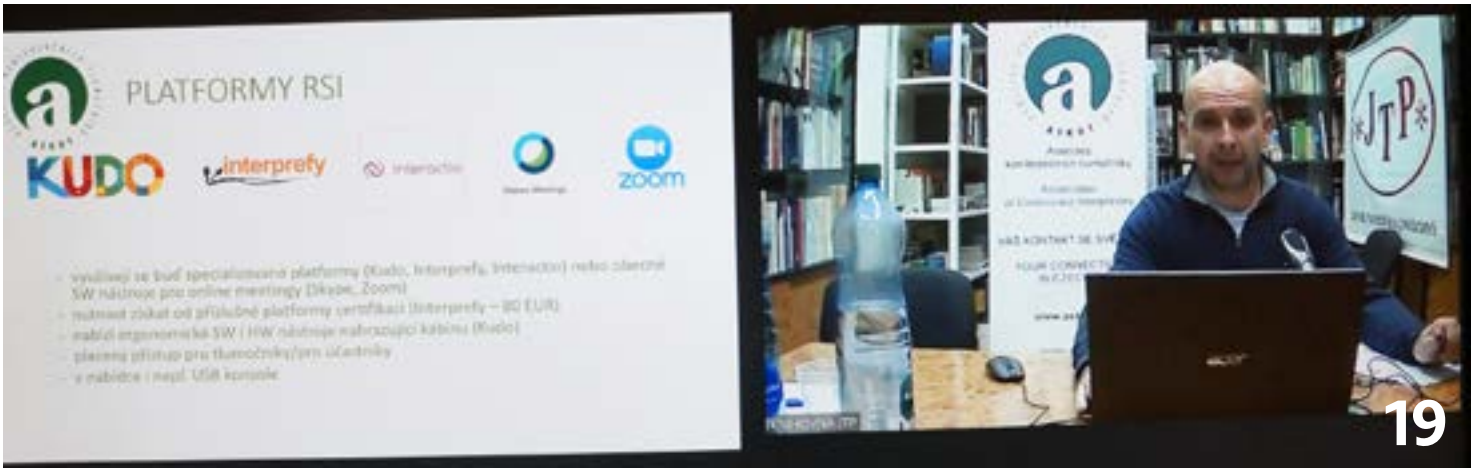
PLATFORMY RSI
KUDO
interprefy
zoom
19

Jednota
tlumočníků
a překladatelů
JTP
20

21

Novinky Nakladatelství Academia

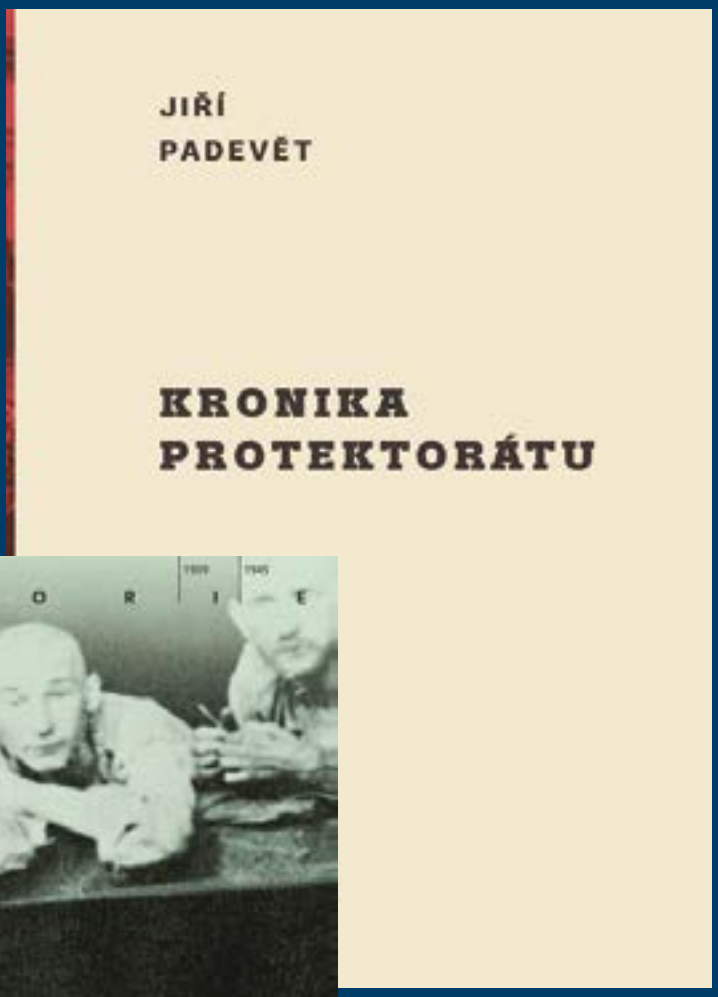

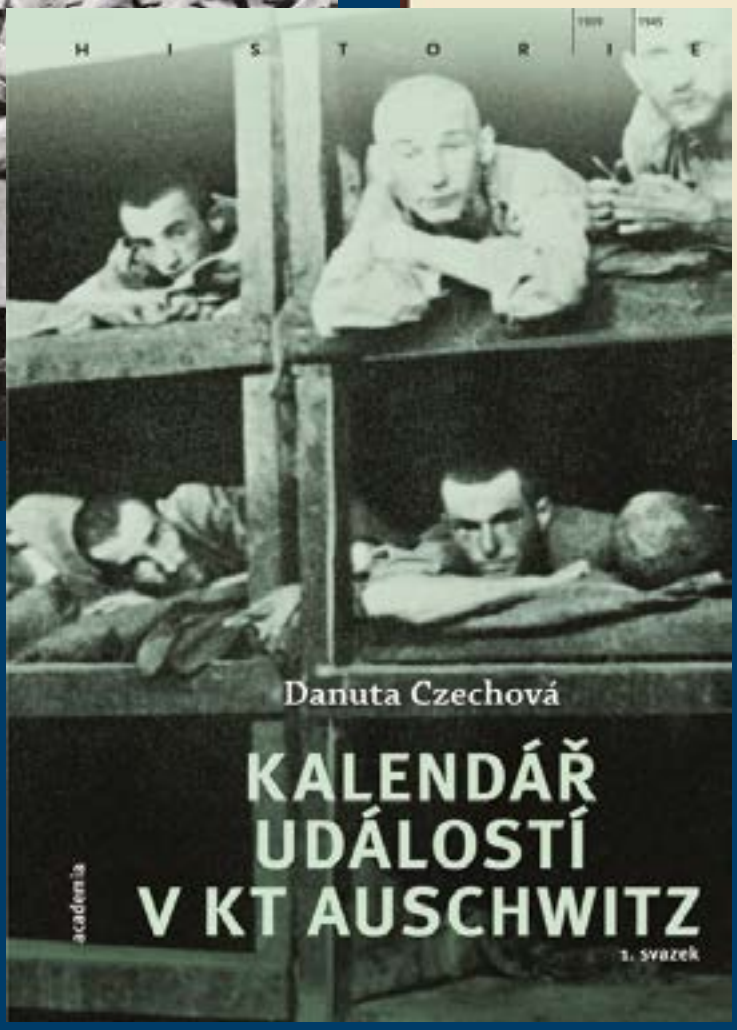

www.academia.cz

ACADEMIA
NAKLADATELSTVÍ

Výjezdní zasedání Rady JTP v Českých Budějovicích

Vzhledem ke stále se měnícím antiepidemickým opatřením jsme dlouho nevěděli, zda se podaří uskutečnit tradičně výjezdní zasedání Rady JTP. V posledním zářijovém víkendu se na nás štěstí usmálo a mohli jsme se sejít v čerstvě a důkladně renovovaném Clarion Congres hotelu v Českých Budějovicích (pamětníci jej ještě pamatují pod jménem Gomel). Byl to čas předvolební, jak vidno i z billboardu, upraveného místními vtipálky. Díky nim jsme se dozvěděli, co že to bude opravdu bránit do roztrhání těla tehdejší ještě premiér.

Přítomní probrali všechny současné i budoucí plány JTP a shlédli prezentaci nových webových stránek **www.jtpunion.org**. Jak je dobrým zvykem, sobotní odpolední program byl věnován prohlídce města a jeho pamětihodností pod vedením sympatické místní paní průvodkyně. V kláštěře kapucínů jsme našli a zvěčnili i fresku s naším patronem sv. Jeronýmem. Nechyběly zastávky v příjemných osvěžovnách, večer pak i s místními kolegyněmi. Z hotelu byl překrásný výhled na město – někteří jej mohli sledovat pouze z okna v pokoji, jen dvě naše zasloužilé členky získaly navíc bonus v podobě panoramatické koupelny.

JTP

Elektronický překlad dokumentů – současná situace v Polsku a Chorvatsku

11. října 2021 proběhlo další neformální online setkání soudních tlumočníků a soudních překladatelů věnované tématu elektronických překladů. Naším hostem byl sympatický kolega z Polska, Łukasz Mrzygłód**, soudní tlumočník jazyka polského, českého a chorvatského, konferenční tlumočník, předseda Baltské asociace tlumočníků (BST) a místopředseda polského Odborového svazu soudních tlumočníků (ZZTP). 30. listopadu 2021 proběhlo další online setkání , tentokrát na téma situace soudních tlumočníků a soudních překladatelů v Rakousku.**

V dnešní době pokročilých IT technologií a postupné digitalizace všech oblastí našeho života je velmi aktuální **téma elektronických překladů**, týkající se nejen „běžných" překladů, ale zejména i překladů s ověřením neboli soudních překladů. Překladatelé i soudní překladatelé přistupují k této novince velmi pozitivně, neboť elektronická forma zadávání a odevzdání překladu se jeví jako velmi praktická a pro všechny strany vysoce efektivní. Ačkoliv nový zákon o soudních tlumočnících a soudních překladatelích[1] **výslovně umožňuje** za dodržení zákonem stanovených podmínek **vyhotovit soudní překlad také v elektronické podobě**[2], bude-li s tím zadavatel souhlasit, čelí soudní překladatelé ve své praxi mnohým překážkám. Zákon zajisté odráží stanovení evropského nařízení eIDAS[3], které vyžaduje adaptaci právního řádu České republiky. Realita je však taková, že jsou to právě orgány veřejné moci, jež přistupují k elektronickým překladům zdrženlivě, často i tuto formu zarputile odmítají. Odmítání elektronického překladu je však také v souladu se zákonem, jelikož ten jasně podmiňuje elektronický překlad souhlasem zadavatele. Soudní překladatel tak ke svému podivu naráží na neochotu zadavatele souhlas vyslovit. Digitalizace procesů ve veřejné správě je však realita, postupně bude elektronizace dokumentů nutností a přizpůsobit se budou nuceni nejen soudní překladatelé, na straně dodavatele překladu, ale i sami zadavatelé.

K tomu, abychom mohli v tomto směru společně zlepšovat situaci v České republice, je dobré znát zkušenosti s elektronickým překladem nejen v sousedních zemích, ale i v rámci celé EU. Taková příležitost se nám naskytla díky facebookové skupině „**Soudní překladatelé a tlumočníci**", jež prostřednictvím paní Katarzyny Filgasové zorganizovala dne 11. října 2021 **online setkání ST a SP s panem Łukaszem Mrzygłodem**, soudním tlumočníkem jazyka polského, českého a chorvatského, předsedou Baltského sdružení soudních tlumočníků[4] a místopředsedou Odborového svazu soudních tlumočníků[5], na téma elektronických překladů, se zaměřením na situaci v Polsku a Chorvatsku. Akce to byla velmi zajímavá a podnětná, prezentace pana Łukasze byla velmi poutavá a skvěle připravená. Pro ty, kdo se nemohli setkání zúčastnit, přinášíme na těchto stránkách alespoň stručné résumé.

V Polsku i v Chorvatsku je oblast elektronického podpisu listin ošetřena Zákonem o elektronickém podpisu (přijat v Polsku r. 2001, v Chorvatsku v r. 2002[6]), který vychází z nařízení EU eIDAS. Toto nařízení se uplatňuje v Polsku od září 2016 a v Chorvatsku od září 2018. Implementace nařízení byla realizována v Polsku novelizací Zákona o soudních tlumočnících z r. 2017[7], kde je již zakotvena možnost podepisovat listiny elektronicky, přičemž zde není výslovně upřesněno a blíže definováno jakým způsobem se mohou v praxi využívat překlady s elektronickým podpisem. V Chorvatsku je nařízení implementováno od r. 2018 a zavedeno do praxe. Orgány státní správy jsou povinny nařízení respektovat a elektronicky podepsané listiny přijímat, tedy i soudci. Během pandemie onemocnění COVID-19 bylo zavedení elektronického podpisu ještě urychleno a naskytla se tak možnost online vyřízení záležitostí na úřadech, které do té doby byly možné vyřídit pouze osobně. Pro srovnání situace v Polsku a v Chorvatsku – dle pana Mrzygloda v Chorvatsku tato změna proběhla a probíhá mnohem rychleji a úspěšněji než v Polsku, kde některé úřady nejsou schopny ověřit autentičnost elektronického podpisu nabízeného zahraničními dodavateli této služby (p. Mrzyglod jako příklad uvedl jednoho italského dodavatele, jehož služby začaly být dostupné v Polsku právě během pandemie COVID-19).

V Chorvatsku existují Zákon o elektronickém podpisu (z r. 2002), Zákon o elektronických dokumentech (z r. 2005) a je zde zaveden systém elektronické komunikace účastníků soudních řízení se soudy „e-komunikacija"[8]. Pan Mrzyglod však upozornil, že v praxi **neexistuje žádné takové ustanovení** v Zákoně o soudních tlumočnících, podle kterého by mohli soudní tlumočníci vykonávat překlady s elektronickým podpisem, **záleží tak tedy na rozhodnutí** a vůli soudců, advokátů či úředníků. Dle zkušeností pana Mrzygloda je v Chorvatsku realita taková, že v občanském řízení je již zažité používání elektronického podpisu, avšak překlad v elektronické podobě zasílá k soudu zásadně advokát, nikoliv přímo soudní tlumočník.

V Polsku je situace odlišnější – v občanském řízení není možné použít elektronický překlad opatřený elektronickým podpisem, jelikož soudy prakticky nemají k dispozici systém, jenž by umožnil překlad s elektronickým podpisem přijmout. V Polsku není např. vytvořen ani systém datových schránek, v současné době je tento produkt teprve vyvíjen. Také v trestním řízení je použití elektronického překladu problematické, protože záleží na výkladu ustanovení trestního zákoníku, zatímco trestní řád umožňuje podávání důkazních prostředků v elektronické podobě. Dochází zde tedy k jistému rozporu, ten však stát nemá vůli měnit. Státní zastupitelství sice uznávají, že zasílání elektronických překladů je rychlejší, ekonomičtější a praktičtější, ale samotní státní zástupci vždy požadují zaslat i tištěnou podobu překladu. Co se týče orgánů veřejné správy – ve správním řízení je použití elektronického podpisu zavedeno. Je však třeba zdůraznit, že některé úřady, jako např. úřad matriční, preferují tištěnou podobu překladu. Pan Mrzyglod zdůraznil, že ve skutečnosti mají úřady uplatňovat pravidlo výchozího dokumentu – je-li prvopis dokumentu v elektronické podobě, lze i překlad

---

1 Zákon č. 354/2019 Sb., o soudních tlumočnících a soudních překladatelích ve znění zákona č. 166/2020 Sb.

2 Podle Zákona č. 354/2019 Sb., o soudních tlumočnících a soudních překladatelích § 27 odst. 2 je stanoveno, že *„Překladatelský úkon lze provádět pouze písemně. Provádí-li se překladatelský úkon v listinné podobě, musí být každé jeho vyhotovení vlastnoručně podepsané a musí být připojen otisk překladatelské pečeti. Provádí-li se překladatelský úkon v elektronické podobě, musí být dán souhlas zadavatele. Zároveň musí být každé jeho vyhotovení podepsáno kvalifikovaným elektronickým podpisem, musí být připojen certifikát pro elektronický podpis, na kterém je kvalifikovaný elektronický podpis založen a který obsahuje jméno překladatele a označení „překladatel", a musí být opatřen kvalifikovaným elektronickým časovým razítkem. Certifikát, na kterém je založeno elektronické časové razítko, musí mít platnost nejméně 5 let ode dne provedení překladatelského úkonu."*.

3 Pozn. autorky článku: **eIDAS** je nařízení EU č. 910/2014 o elektronické identifikaci a důvěryhodných službách pro elektronické transakce na vnitřním evropském trhu (*„electronic identification and trust Services"*), jež obsahuje informace o související právní úpravě o el. podpisu, el. pečeti, el.časového razítka a o dalších souvisejících službách.

4 *Bałtyckie Stowarzyszenie Tłumaczy*

5 *Związek Zawodowy Tłumaczy Przysięgłych*

6 Pozn. autorky článku: jedná se o *„Zakon o elektroničkom potpisu"*, vydán r.2002, který byl novelizován r. 2016.

7 pozn. autorky článku: jedná se o zákon *„Ustawa o zawodzie tlumacza przysieglego"* a jeho úpravu z r. 2017, odst. 18 stanoví zásady elektronického podpisu dokumentů.

8 Pozn. autorky článku: upraveno zákonem *„Zakon o elektroničkim komunikacijama"*, z r. 2017, systém se týká právníků, insolvenčních správců, notářů, soudních znalců, soudních odhadců, soudních tlumočníků, fyzických a právnických osob), který je závazný pro všechny právnické osoby od října 2020

předat elektronicky s elektronickým podpisem, je-li prvopis v tištěné podobě, překlad se dodává zásadně v tištěné podobě.

V oblasti komerčních překladů se možnost elektronického překladu využívá v obou zemích čím dál častěji, obzvláště tuto možnost vítají obchodní korporace. Období pandemie onemocnění COVID-19 digitalizaci této oblasti v obou zemích významně ovlivnilo, přičemž v Chorvatsku proces digitalizace v poslední době postupuje ve srovnání s Polskem rychleji.

Pan Mrzyglod závěrem shrnul situaci v obou zemích následovně: přestože se digitalizace poměrně rychle rozvíjí, orgány policie, soudci a státní zástupci **stále upřednostňují tištěnou podobu**, nebo požadují vedle elektronického překladu i překlad tištěný, vzhledem k nejasnému postavení dokumentů v elektronické podobě v dokazování, jak v tuzemsku, tak v zahraničí. Státní zástupci jsou však v přijímání elektronického překladu otevřenější.

Náklady na pořízení zařízení k vytvoření elektronického podpisu se v obou zemích liší, **v Polsku** tato služba vyjde tlumočníka na přibližně 400 PLN (cca 2.200 Kč)/3 roky, po třech letech je nutno službu obnovit (za stejnou cenu), **v Chorvatsku** zařízení + certifikát tlumočník pořídí za 200 HRK (cca 680 Kč)/1 rok, obnovení certifikátu pak každý další rok na 50 HRK (cca 170 Kč).

Pro všímavé čtenáře nutno dodat, že během své prezentace pan Mrzyglod používal označení **„soudní tlumočník“** přesně v souladu s právními předpisy – v obou zemích se zkrátka používá jednotný termín „soudní tlumočník“ pro označení soudního tlumočníka i soudního překladatele.

V druhé části setkání byly našemu kolegovi položeny, mimo dalších otázek během závěrečné diskuze, tři stěžejní otázky:

1) Jakými všemi způsoby může široká veřejnost v Polsku a v Chorvatsku poptat provedení překladatelského/tlumočnického úkonu s ověřením?

V Polsku existuje **Rejstřík soudních tlumočníků**, kde je možné vyhledat si konkrétního soudního tlumočníka. Je možné také zadat překlad **agentuře**, ta nechá překlad vyhotovit u soudního tlumočníka. Na takovou agenturu se v Polsku často obrací i orgány veřejné, včetně soudů, jelikož, dle slov a zkušenosti pana L. M., úředníci **nechtějí hledat konkrétního soudního tlumočníka** či ho vyhledávat v rejstříku, mnohdy ani neví, že takový veřejný rejstřík existuje. Zde řečník upozornil na podstatnou skutečnost, že **soud neproplatí za objednaný překlad vyšší cenu, než tu, jež je stanovena v zákoně**, tedy ani v případě, že dodavatelem překladu je agentura. Praxe je taková, že je-li faktura na vyšší částku, soud fakturu zamítne.

V Chorvatsku je zaveden odlišný systém. V **Rejstříku soudních tlumočníků může být zapsána i překladatelská agentura**, která je certifikovaným dodavatelem soudních překladů (tj. musí zaměstnávat soudní tlumočníky). Princip řazení rejstříku zvýhodňuje agentury, protože při každém vyhledávání jsou nejdřív zobrazeny právnické osoby. V Chorvatsku platí pro soudní tlumočníky zákaz reklamy, soudní tlumočníci nemají možnost zviditelnit se tímto způsobem.

2) Jakým způsobem probíhá součinnost sdružení soudních tlumočníků a Ministerstva spravedlnosti v Polsku a Chorvatsku?

V Polsku byla vytvořena pracovní skupina pro změnu/úpravu zákona o soudních tlumočnících, ministerstvo její připomínky v podstatě odmítalo. Po třech letech tlaku ze strany pracovní skupiny však došlo ke zvýšení sazeb za tlumočnické a překladatelské úkony. Budoucností jsou zde elektronické překlady. Ministerstvo nevydává metodiku k překladatelským/tlumočnickým úkonům, neiniciuje žádné školení, poskytuje pouze předpisy, podle nichž jsou tlumočníci a překladatelé povinni postupovat.

V Chorvatsku se jeví snahy soudních tlumočníků o změnu/úpravu zákona o soudních tlumočnících jako marné, jelikož se soudní tlumočníci nezdají být pro ministerstvo prioritou. Připomínky soudních tlumočníků se jeví jako spíše zbytečné, Chorvatsko nemá vzor, jenž by byl inspirací pro nový zákon. V podstatě zde chybí právní úprava a ministerstvo se o tuto problematiku příliš nezajímá.

V obou zemích existují **profesní organizace soudních tlumočníků**, které poskytují svým členům školení obecného charakteru (i prostřednictvím outsorcingu), vydávají metodické pokyny k nařízením (např. Příručka pro elektronické podpisy – určená pro soudní tlumočníky a zároveň i pro zadavatele soudního překladu /orgány veřejné moci/) a pořádají odborné školící programy z oblasti soudního tlumočení.

3) Jakým způsobem se v Polsku a Chorvatsku svazuje elektronický překlad s originálem?

V tomto případě forma svázání **závisí na originálu překládaného dokumentu**. Je-li prvopis v elektronické podobě, je možné ho svázat s elektronickým překladem – postup je následovný: původní dokument v elektronické podobě se spojí s překladem v elektronické podobě do jednoho dokumentu a teprve potom se připojí **doložka** se slovy např. „...na základě originálu dodaného v elektronické podobě.“ a poté se opatří **elektronickým podpisem**. Tento způsob se uplatňuje v Polsku i v Chorvatsku. (pozn. autorky zápisu: z pozdější diskuze vyplynulo, že v Polsku ***není možné nechat si konvertovat originální dokument do elektronické podoby a opačně***). Doložka může obsahovat popis původního dokumentu (tj. např. jaký podpis byl použit v originále). **Zadavatel přebírá veškerou zodpovědnost za správnost originálu**.

Pan kolega doporučil soudním tlumočníkům/překladatelům, aby využívali maximálně možností elektronického překladu, aby si prosadili právo rozhodnout se, zda překlad vyhotoví v tištěné nebo elektronické podobě a vyslovil naději, že digitalizace této služby bude snad úspěšně zavedena v celé EU. Uvedl příklad **Belgie**, kde je již digitalizace pokročilá a třeba matiční doklady se vydávají výhradně elektronicky. Jako problém se pak jeví skutečnost, že digitalizace je v zemích EU rozvinuta odlišně a není jisté, jak budou úřady schopny mezi sebou akceptovat elektronické překlady elektronických originálů.

V závěrečné diskuzi došlo i na řadu dalších otázek, které především rozvíjely nastíněné tři stěžejní otázky. Pan kolega ocenil možnost autorizované konverze dokumentů, která je v ČR již zavedena a aplikována i soudními překladateli. Dále se rozvíjelo téma zákazu reklamy soudních tlumočníků v Chorvatsku či téma potřeby součinnosti soudních tlumočníků s Ministerstvem spravedlnosti, policií, justicí a dalšími orgány veřejné moci. Všeobecně jsme se všichni shodli na tom, že **digitalizace je proces, týkající se nás všech, že je třeba přijmout tuto výzvu a nebát se elektronické překlady provádět**.

	Polsko	Chorvatsko	poznámka
Právní úprava	• Zákon o elektronickém podpisu (r. 2001)	• Zákon o elektronickém podpisu (r. 2002) • Zákon o elektronických dokumentech (z r. 2005) • systém **e-komunikace**[3] – od r. 2020 systém elektronické komunikace účastníků soudních řízení se soudy	V Chorvatsku je systém e-komunikace se soudy **povinný** pro všechny právnické osoby;
Implementace nařízení EU eIDAS[1]	**od září 2016** • Novelizace Zákona o soudních tlumočnících (r. 2017)[2] – zakotvena možnost podepisovat listiny elektronicky (čl. 18. 1 a) Zákona) – **není zde však výslovně upřesněno a blíže definováno <u>jakým způsobem</u> se mají v praxi využívat překlady s elektronickým podpisem;**	**od září 2018** • Orgány státní správy **jsou povinny** nařízení respektovat a **elektronicky podepsané listiny přijímat**, tedy i soudci;	**v Polsku** některé úřady nejsou schopny ověřit autentičnost elektronického podpisu nabízeného zahraničními dodavateli této služby; **V Chorvatsku** v praxi neexistuje žádné takové ustanovení v Zákoně o soudních tlumočnících, podle kterého by mohli soudní tlumočníci vykonávat překlady s elektronickým podpisem, záleží tak tedy na rozhodnutí a vůli soudců, advokátů či úředníků.
POUŽITÍ ELEKTRONICKÉHO PŘEKLADU			
V občanském řízení	**Není možné použít** elektronický překlad opatřený elektronickým podpisem, **soudy nemají k dispozici** systém, který by umožnil překlad s elektronickým podpisem přijmout;	Již **zažité používání** elektronického podpisu, avšak zásadně prostřednictvím advokátů, nikoliv přímo;	**V Polsku** není vytvořen systém např. datových schránek, v současné době je teprve vyvíjen;
V trestním řízení	Použití elektronického překladu s elektronickým podpisem je **problematické**, jelikož záleží na výkladu ustanovení trestního zákoníku, zatímco trestní řád umožňuje podávání důkazních prostředků v elektronické podobě;	Teoreticky lze použít překlad s elektronickým podpisem, záleží však na zadavateli;	**V Polsku** stát nemá vůli tento rozpor měnit;
Soudci, státní zástupci	Uznávají, že zasílání elektronických překladů je rychlejší, ekonomičtější a praktičtější, ale sami státní zástupci **vždy požadují zaslat i tištěnou podobu překladu**;	Stále větší povědomí o elektronickém podpisu, je zde však prostor ke zlepšení přístupu;	Státní zástupci **v Polsku** jsou elektronickému překladu otevřenější;
Ve správním řízení	Použití elektronického podpisu **již zavedeno;**	Elektronický podpis již zaveden, mezi tlumočníky však novinka;	**V Polsku** však některé úřady, např. úřad matriční, preferují stále tištěnou podobu[4]
Policie	Také z důvodu problematiky použití důkazů v elektronické podobě elektronického překladu **nevyužívají;**	Upřednostňují tištěnou podobu;	**Mezi** představiteli policie v obou zemích je poměrně nízké;
Náklady na zařízení elektronického podpisu (zařízení + certifikát)	**400 PLN** (cca 2 200 Kč) **/ 3 roky,** po 3 letech je nutno službu obnovit (za stejnou cenu)	**200 HRK** (cca 680 Kč) **/ 1 rok**, obnovení certifikátu každý další rok 50 HRK (cca 170 Kč)	

Pozn. autorky zápisu:

1) **eIDAS** je nařízení EU č. 910/2014 o elektronické identifikaci a důvěryhodných službách pro elektronické transakce na vnitřním evropském trhu (*„electronic identification and trust Services“),* jež obsahuje informace o související právní úpravě o el. podpisu, el. pečeti, el. časového razítka a o dalších souvisejících službách
2) *„Ustawa o zawodzie tlumacza przysieglego“*
3) ***„e-komunikacija“*** – systém se týká právníků, insolvenčních správců, notářů, soudních znalců, soudních odhadců, soudních tlumočníků, fyzických a právnických osob
4) zde však záleží na předaném **PRVOPISU dokumentu** (upozornil důrazně p. LM) – je-li originál v elektronické podobě, potom i překlad může být v elektronické podobě s elektronickým podpisem.

Zapsala Mgr. **PETRA KAMENÍKOVÁ** – soudní tlumočnice jazyka francouzského a českého, lektorka francouzského jazyka, spoluautorka učebnice *Francouzština pro samouky* (nakl. Fragment) a slovníku *Velký kapesní slovník francouzsko-český a česko-francouzský* (nakl. KPS Fragment), členka Komory soudních tlumočníků a soudních překladatelů ČR (KST ČR).

BOROVANOVÁ, Vlasta – KAMENÍKOVÁ, Petra. Francouzština pro samouky s CD+ MP3, 1. vyd. Praha: nakl. Fragment 2006. ISBN 80-253-0262-8. – jazyková učebnice (pozn.: přeloženo do několika jazyků, 2. vydání 2014, 3. vydání 2015)
BOROVANOVÁ, Vlasta – KAMENÍKOVÁ, Petra. Francouzština pro samouky – cvičebnice, 1. vyd. Praha, nakl. Fragment 2006. ISBN 80-253-0263-6. – cvičebnice k jazykové učebnici (pozn.: 2. vydání 2014, 3. vydání 2015)
BOROVANOVÁ, Vlasta – KAMENÍKOVÁ, Petra – SCHRÁNILOVÁ, Denisa. Velký kapesní slovník francouzsko-český a česko-francouzský, 1. vyd. Praha: nakl. KPS – Fragment, 2004. ISBN 80-7200-990-7. (pozn.: 2. vydání 2005, 3. vydání 2007)

Současná situace a zkušenosti z praxe soudních tlumočníků a překladatelů v Rakousku

30. listopadu 2021 se pod záštitou Jednoty tlumočníků a překladatelů uskutečnilo další online setkání soudních tlumočníků a soudních překladatelů. Praxi soudních tlumočníků v Rakousku představila Dr. Mag. Kateřina Sinclair**, konferenční a soudní tlumočnice pro jazyk český a anglický ve Vídni. Vystudovala magisterské a doktorské studium translatologie na Vídeňské univerzitě (Zentrum für Translationswissenschaft), studium na Heriot-Watt University. Vedle překladatelské činnosti působí jako přednášející na Ústavu translatologie a v postgraduálním centru Vídeňské univerzity.**

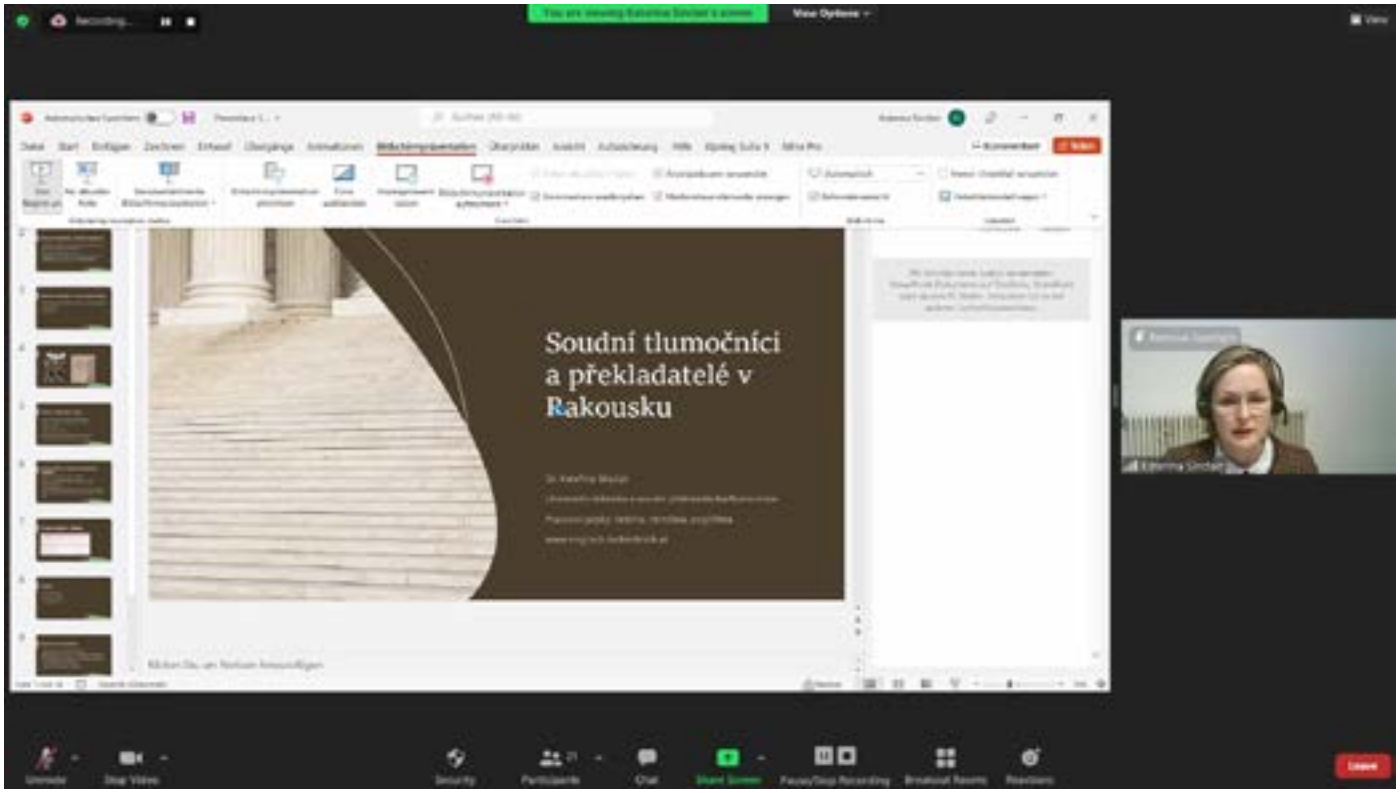

Účastníci setkání měli tentokrát příležitost nahlédnout do praxe soudních tlumočníků v sousedním Rakousku. Úvodní informativní a poutavá prezentace milé paní kolegyně Kateřiny Sinclair i následná živá diskuse byly velice zajímavé a podnětné.

Stručné shrnutí prezentace a odpovědí na dotazy:

1. Současná pozice soudních tlumočníků a překladatelů v Rakousku

Soudní tlumočníci v Rakousku jsou sdruženi v Rakouském svazu soudních tlumočníků (ÖVGD)* a mnozí z nich jsou současně členy profesní organizace tlumočníků a překladatelů UNIVERSITAS Austria Berufsverband für Dolmetschen und Übersetzen, přičemž je členství v obou organizacích dobrovolné. Organizace vzájemně spolupracují při pořádání vzdělávacích akcí a jednou z výhod členství je, že jsou tlumočníci a překladatelé vedeni ve veřejném seznamu členů a mohou se tímto způsobem více zviditelnit.

V úvodní části prezentace paní Sinclair popsala, jak se stát soudním tlumočníkem. Uchazeč podává žádost u profesní organizace ÖVGD, podmínkou je ukončení studia tlumočnictví a překladatelství nebo filologie a jeden rok praxe, nebo minimálně tři roky praxe. Po zaplacení poplatku je vyzván k absolvování zkoušky, která je poměrně náročná. Trvá kolem 3-4 hodin a obsahuje teoretickou právní část a překlad, tlumočení z listu v obou směrech a dialogové tlumočení simulované situace u soudu. Po úspěšném složení zkoušky následuje v krátké době jmenování a tlumočník obdrží průkaz, který ho mj. opravňuje ke vstupu do budovy soudu bez nutnosti podrobit se vstupní kontrole, a může si nechat zhotovit razítko, jehož podoba není v zákoně striktně předepsána.

Seznam soudních tlumočníků vede ministerstvo spravedlnosti.

Zkoušky organizují soudy, zkušební komisi předsedá soudce, který si vybere dva přísedící pro daný jazyk z řad soudních tlumočníků. Soudce zkouší právní teorii a přísedící posuzují terminologickou vybavenost a schopnost tlumočit. Uchazeč musí prokázat pochopení právního systému. Hlavní část zkoušky tvoří translatologická část.

2. Novela zákona upravujícího odměny soudních tlumočníků (boj za změny, návrh novely)

V posledních letech mnoho soudních tlumočníků ukončilo činnost a chyběl potřebný dorost (od r. 2007 do r. 2020 se počet soudních tlumočníků snížil téměř o polovinu), důvodem nezájmu o výkon činnosti byly především nízké odměny za tlumočnické úkony. Odměny soudních tlumočníků byly dlouho velice nízké, nezvýšily se od roku 2007, ale nyní se zejména díky novému vedení Svazu soudních tlumočníků podařilo dosáhnout jejich zvýšení s účinností od 1. 7. 2022. Tomuto zvýšení odměn předcházely tři roky náročných jednání a aktivní diskuse zástupců soudních tlumočníků s ministerstvem spravedlnosti. Požadavky soudních tlumočníků podpořila také řada soudců a zástupci univerzity. Tlumočníci na podporu svých požadavků dokonce uspořádali demonstraci a jednodenní stávku. Velmi též pomohla aktivní prezentace v médiích, rozhovory s předsedkyní svazu Dr. Bernardini se objevily v tisku, rozhlase i veřejnoprávní televizi.

Novela zákona upravujícího odměny soudních tlumočníků přinesla výrazné zvýšení odměn za tlumočení (např. sazba za prvních započatých 30 minut tlumočení se zvyšuje z 24,50 na 40 EUR, za každých dalších započatých 30 min. z 14,40 na 30 a po první hodině potom 25 EUR) i překlad (nová sazba: 1,5 EUR/normořádek). Současně však došlo ke snížení odměn za určité úkony a také některých náhrad nákladů, např. cestovného.

3. Aktuální vývoj

Nové vedení Svazu soudních tlumočníků chce za požadavky soudních tlumočníků dále bojovat. Vykonává také osvětovou činnost, obrací se na předsedy soudů např. ohledně nekalých praktik některých překladatelských agentur.

Aktuální problém představují i dumpingové ceny na trhu, krátké lhůty pro vyhotovení překladů zadávaných soudy nebo praktiky jmenování tlumočníků ad hoc.

V letošním roce se opět zvýšil zájem o výkon činnosti soudních tlumočníků, z 69 kandidátů bylo 27 úspěšných. Nadále však chybí tlumočníci pro některé potřebné jazyky (např. fársí, arabština, čínština). Vídeňská univerzita nabízí postgraduální studium pro přípravu soudních tlumočníků s pracovními jazyky, které nejsou ve studijním programu univerzity. Nedostatek soudních tlumočníků vedl tomu, že pro vybrané jazyky může být na přechodnou dobu pěti let jmenován soudním tlumočníkem i uchazeč bez úspěšně složené překladatelské zkoušky, ten ale smí pouze tlumočit, nikoli vyhotovovat písemné překlady. Jedná se o neevropské země, tzv. Gerichtsdolmetscher light. Kandidát musí složit zkoušky, ovšem pouze právní teorii a tlumočení z listu jakož i dialogové tlumočení. V praxi pak nesmí tlumočit. Do pěti let od absolvování jmenované zkoušky musí kandidát absolvovat i regulérní zkoušku.

Na dotaz ohledně elektronického překladu kolegyně Sinclair uvádí, že zákon tuto formu umožňuje. V případě elektronických úkonů musí mít soudní tlumočník elektronický podpis pro komunikaci s úřady a musí se navíc jednoduchým postupem přihlásit do speciální internetové aplikace. Kolegyně Lössl doplňuje, že některé soudy v občanskoprávních řízeních vedou elektronické spisy a vyžadují potom elektronický překlad.

Co se týče tlumočení u soudu za použití techniky pro tlumočení na dálku, tato možnost je upravena zákonem, technické vybavení je k dispozici, ale podmínky u soudů a ve věznicích (např. kvalita přenosu) jsou rozdílné a liší se i přístup jednotlivých soudců.

V závěrečné diskusi mj. na téma odměn, způsobů vyúčtování, sankcí ze strany soudu, vzdělávání soudních tlumočníků se znovu se potvrdilo, že i přes rozdílné legislativní podmínky máme se zahraničními kolegy a kolegyněmi mnoho společného a trápí nás stejné problémy (nízké odměny, nekalá konkurence, komunikace s orgány veřejné moci…) a zároveň se můžeme vzájemně inspirovat.

* V Rakousku se stejně jako dříve v ČR používá jednotný termín „soudní tlumočník“ pro označení soudního tlumočníka i soudního překladatele.

Zapsala Mgr. **PAVLÍNA KLOFÁČOVÁ**,
soudní tlumočnice a překladatelka
jazyka německého a českého

Spolupráce Odborového svazu JTP s Českomoravskou konfederací odborových svazů

15. října proběhlo jednání předsedkyně Odborového svazu Jednota tlumočníků a překladatelů (OS JTP) Edity Jirákové s předsedou Českomoravské konfederace odborových svazů (ČMKOS) Josefem Středulou.

E. Jiráková během jednání nastínila situaci v oblasti pracovních podmínek tlumočníků a překladatelů, a to jak mluvených jazyků, konkrétně v agendě uměleckého překladu, soudního překladu a tlumočení, tlumočení českého znakového jazyka a komunikačních systémů neslyšících, zahraničních produkcí u audiovizuálních překladatelů, působení globálních zadavatelů či nově připravované evropské legislativy týkající se OSVČ v kreativních profesích a trhu práce aj.

Předseda ČMKOS projevil zájem o podrobnější seznámení s problematikou a přijal pozvání k účasti na kulatém stolu, kde by jednotlivé oblasti představili zástupci různých tlumočnických a překladatelských oblastí.

Kulatý stůl k pracovním podmínkám tlumočníků a překladatelů se na půdě OS JTP konal 26. listopadu. Zástupci Audiovizuální skupiny JTP, České komory tlumočníků znakového jazyka, Komory soudních tlumočníků ČR, Odborového svazu JTP a Překladatelů Severu debatovali za účasti předsedy ČMKOS Josefa Středuly o pracovních podmínkách v jednotlivých odvětvích. Během bezmála tříhodinového jednání byl představen překlad beletrie, audiovizuální překlad, tlumočení a překlad českého znakového jazyka i soudní překlad a tlumočení.

Hovořilo se o aktuálních trendech jak v ČR, tak v celoevropském kontextu, nejen o cenách, ale o celkovém nastavení pracovních podmínek a postavení tlumočníků a překladatelů na trhu práce, o specializovaném vzdělání pro tlumočníky a překladatele a nedostupnosti certifikace v některých oborech, jako je například český znakový jazyk.

Diskutovala se také připravovaná evropská legislativa v oblasti kolektivního vyjednávání OSVČ. Více než 24 milionů lidí v EU je samostatně výdělečně činných, přičemž v odvětvích, jako jsou média, umění a zábava, je téměř polovina všech pracovníků samostatně výdělečně činná.

Na základě setkání zástupci jednotlivých oblastí vypracovali analýzy, popisující nejpalčivější problémy a oblasti možné spolupráce s experty ČMKOS. O jednotlivých oblastech se povedou další specializovaná jednání.

Ilona Šprcová
KSTČR
Dagmar De Blasio Denčíková
KSTČR

Konferencia Odborná komunikácia v zjednotenej Európe XIX.

(6.–7. október 2021, Banská Bystrica)

Konferencia Odborná komunikácia v zjednotenej Európe, ktorá sa konala v dňoch 6.–7. októbra 2021 v Banskej Bystrici už deväťnástykrát, sa niesla v znamení dvoch kľúčových oblastí, a síce odborný jazyk v kontexte prekladu a tlmočenia a jazyková krajina. Pridanou hodnotou podujatia bol terminologický seminár týkajúci sa trestného práva, ktorý uzatváral oba konferenčné dni. Konferenciu zorganizovali Filozofická fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici – Katedra germanistiky; Právnická fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici; Riešiteľský kolektív projektu APVV-18-0115: Jazyk v meste – dokumentovanie multimodálnej semiosféry jazykovej krajiny na Slovensku a z komparatívnej perspektívy a Jednota tlumočnníků a překladatelů Praha.

Príspevky odprezentované v priebehu prvého dňa boli zamerané na problematiku odborného jazyka. Prednášajúci predstavili túto oblasť z rozličných uhlov pohľadu, v popredí stála napríklad oblasť práva, sociálna oblasť s dôrazom na translatologickú perspektívu, či oblasť interkultúrneho manažmentu s prienikom do didaktiky.

Marketa Štefková z Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave ozrejmila prostredníctvom aktuálnych príkladov z vlastnej praxe výzvy prekladu a tlmočenia v trestnom konaní v súčasnosti. Spektrum príspevkov so zameraním na oblasť prekladu právnych textov rozšírili aj prezentácie Oľgy Wrede a Aleny Ďuricovej. Oľga Wrede z Filozofickej fakulty Univerzity Konštantína Filozova v Nitre sústredila pozornosť poslucháčov na vzájomné prelínanie sa vedomostí týkajúcich sa právnej oblasti a poznania konkrétneho textového žánru z pohľadu jeho lingvistickej charakteristiky ako celku a vyzdvihla ich rolu v právnom preklade. Alena Ďuricová z Filozofickej fakulty Univerzity Mateja Bela

v Banskej Bystrici zamerala svoj príspevok na predstavenie vybraných prekladateľských problémov a navrhnutie ich riešení na príklade konkrétneho textového typu – rozsudku. Prienik právnej oblasti do vzdelávania budúcich právnikov s využitím informačných technologií zastrešila Monika Némethová z Právnickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, ktorá vypracovala príspevok v spolupráci s Evou Molnárovou z Filozofickej fakulty rovnakej univerzity.

Ďalší tematický blok predstavovali príspevky odborníčok z Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove. Príspevok Slavomíry Tomášikovej bol venovaný vybraným otázkam prekladu odborného textu z oblasti sociálnych vied s dôrazom na teoretické východiská, ktoré determinovali aj vznik monografie Matka a dieťa v slovnej zásobe, odbornej knižnej publikácie Koronavírus v slovnej zásobe a trinligválneho slovnika Matka a dieťa. Prostredníctvom nasledujúcich dvoch príspevkov bola pozornosť zacielená na konkrétne aspekty tejto oblasti. Martina Kášová predstavila v príspevku Materstvo a otcovstvo v jazykovom porovnaní translatologické výzvy týkajúce sa tejto sféry na pozadí úprav legislatívnej sociálnej oblasti. Problematiku demonštrovala pomocou viacerých zaujímavých príkladov na báze jazykového komparatívneho porovnania v kontexte nemeckej, rakúskej, švajčiarskej a slovenskej legislatívy. Tému ďalej rozviedla Lenka Poľaková, ktorá predstavila osobitosti prekladu právnej terminológie z oblasti materstva a poukázala na prelínanie sa týchto oblastí. Vychádzajúc z príslušného lignvisticky determinovaného teoretického rámca načrtla možné translatologické riešenia, ktoré doložila početnými konkrétnymi príkladmi.

Príspevkom Petry Milošovičovej z Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave bol účastníkom konferencie predstavený význam aspektu interkultúrneho manažmentu pri preklade a tlmočení v kontexte vzdelávania budúcich translatológov.

Druhý deň konferencie sa niesol predovšetkým v znamení témy jazyková krajina. Všetky príspevky venované tejto téme vznikli ako čiastkové výstupy projektu APVV-18-0115: Jazyk v meste – dokumentovanie multimodálnej semiosféry jazykovej krajiny na Slovensku a z komparatívnej perspektívy. Aj táto oblasť bola odprezentovaná v kontexte rôznych perspektív.

Zdenko Dobrík (Filozofická fakulta Univerzity M. Bela) upriamil pozornosť na kognitívne a pragmatické aspekty jazykovej krajiny a demonštroval jej premeny prostredníctvom príkladov stvárnenia jazykovej krajiny z minulosti a prítomnosti. Petra Jesenská z Filozofickej fakulty Univerzity M. Bela v Banskej Bystrici predstavila možnosti skúmania základnej jednotky jazykovej krajiny. Aj Jana Štefaňáková, z rovnakého pracoviska, sústredila pozornosť na základnú jednotku jazykovej krajiny – nosič (angl. sign) ako komunikačné médium jazykovej krajiny. Problematiku demonštrovala na príklade Námestia SNP a Dolnej ulice v Banskej Bystrici. Názov príspevku, ktorý odprednášal Jaromír Krško, Tlak ideológie na propriálnu stránku jazykovej krajiny – na príklade banskobystrickej urbanonymie, predstavil – ako to čiastočne implikuje názov príspevku – premeny názvov ulíc v čase pod vplyvom štátnej moci. Aj autori viacerých ďalších príspevkov venovali pozornosť jazykovej krajine Banskej Bystrice z rozličných uhlov pohľadu. Jej multimodálne aspekty priblížila Eva Molnárová (Filozofická fakulta Univerzity M. Bela v Banskej Bystrici); premeny vybranej kolality mesta Banská Bystrica v súvislosti s pandémiou koronavírusu predstavila Jana Lauková. Edita Jurčáková z Filozofickej fakulty Univerzity M. Bela v Banskej Bystrici uchopila problematiku jazykovej krajiny z pohľadu štylistickej perspektívy tým, že analyzovala metafory doložené v jazykovej krajine.

Ostatné príspevky boli venované problematike jazykovej krajiny ďalších miest – Banskej Štiavnice, Komárna a Bratislavy. Jednotliví autori ich predstavili z rozličných perspektív. V príspevku Miroslavy Bajusovej z Filozofickej fakulty Univerzity M. Bela v Banskej Bystrici vystúpil do popredia aspekt vplyvu nových médií a technológií na jazykovú krajinu Banskej Štiavnice. Tím autorov János Sándor Tóth, Gábor Lörincz a Vojtech Istók z Pedagogickej fakulty Univerzity J. Selyeho v Komárne sa sústredili na komparatívne a diachrónne aspekty jazykovej krajiny Komárna v spojitosti s mestom Komárom a doplňujúco prezentovali aj príklady z Békešskej Čaby. Zuzana Gašová predstavila rozmanitosť jazykovej krajiny Bratislavy.

Príspevky zo záverečného bloku opäť upriamili pozornosť publika na problematiku odborného textu. Martina Benčeková z Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov Univerzity M. Bela v Banskej Bystrici predstavila parciálnu lingvisticko-komunikatívnu charakteristiku odborného textu a Gabriel Heiland, študent Filozofickej fakulty Univerzity M. Bela v Banskej Bystrici, predniesol informácie k vybraným právnym termínom na komparatívnom základe.

Záverečnú bodku dala konferencii druhá časť terminologického seminára z oblasti rakúskeho trestného práva pod vedením Pavliny Lössl.

Konferencia poskytla zaujímavé prieniky pohľadov na oblasť odborného jazyka na jednej a na oblasť jazykovej krajiny na druhej strane a určite bola prínosná pre všetkých, ktorí sa týmto oblastiam venujú alebo sa o ne zaujímajú. Konferenčné príspevky budú zverejnené v publikácií Od textu k prekladu ešte v roku 2021.

ZUZANA GAŠOVÁ

Táto práca bola vykonaná s podporou projektu APVV-18-0115.

IX. Setkání tlumočníků pro neslyšící

Již devátým rokem se v sobotu 16. října 2021 konalo Setkání tlumočníků pro neslyšící. Příspěvky se zaměřovaly zejména na odměňování tlumočníků, změnám v legislativě a budoucnosti tlumočnické profese v České republice. Letošní ročník, ač v době pocovidové, i tak zaznamenal jak příchod nových a začínajících tlumočníků, tak zkušených a známých tváří profese tlumočníků českého znakového jazyka.

Program zahájila úvodním slovem Martina Macurová, kterážto se v organizačním týmu angažuje již od prvního ročníku setkání tlumočníků. Následoval úvodní příspěvek od Dany Prellové, ta poukázala na malé posuny v novele zákona o sociálních službách, národní soustavě kvalifikací (NSK) a národní soustavě povolání (NSP) a poukázala na přetrvávající otázku v českém prostředí – jak ověřit kompetence tlumočníka českého znakového jazyka. Jednou z možností by mohlo být vytvoření popisu jazykových úrovní pro český znakový jazyk, podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky (CEFR) na němž v současné době pracuje tým kolem Tamary Kováčové pod Národním pedagogickým institutem. Možná právě s popisem jednotlivých úrovní českého znakového jazyka by se mohl dokončit popis v NSK. Popis úrovní podle CEFR je důležitý nejen pro tlumočení v sociálních službách, ale i pro tlumočení ve vzdělávání nebo u soudu.

Důležitým tématem v aktuální situaci byl i příspěvek o tlumočení v televizním zpravodajství. Nejen kritika, ale i debata nad přínosy nouzového stavu pro profesi tlumočníků českého znakového jazyka vyvstaly z tohoto tématu. Mnoho přítomných tlumočníků sdílelo své zkušenosti, lišící se například v pražském a brněnském studiu, ač už šlo o týmy, přípravu, zázemí či podmínky. Přes veškeré komplikace patří díky České televizi, že převzala na začátku lockdownu iniciativu tlumočení aktuálního televizního zpravodajství, ač by to měla být povinnost státu. I proto je důležité, aby neslyšící diváci poukazovali na nedostatek tlumočení a zasílali své připomínky a stížnosti, jelikož tlumočníci pouze poskytují službu, ale klienti musí sami státu ukázat, že na ně zapomíná.

Téma odměňování tlumočníků v sociálních službách z hlediska legislativního rámce pokryla svou prezentací Šárka Prokopiusová, prezidentka Svazu neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR, z.s. Jelikož v legislativě týkající se sociálních služeb není tlumočník českého znakového jazyka přesně definován, záleží, na jakou pozici dle tohoto zákona jej zaměstnavatel zařadí, zda jako sociálního pracovníka, pracovníka v sociálních službách nebo dalšího odborného pracovníka, a dle toho jej pak může odměňovat. Každý poskytovatel sociálních služeb si musí také sám nastavit kvalifikační předpoklady pro přijímání tlumočníků českého znakového jazyka – je třeba nastavit pravidla pro prokázání znalostí jazyka, tlumočnických dovedností atd. (vzdělání a praxe je už dána legislativou). Odměňování tlumočníků v této oblasti ovlivňuje také to, zda služby jednotlivých poskytovatelů financuje krajský úřad, Ministerstvo práce a sociálních věcí či další donátoři. S tím je úzce spojeno téma zasíťování sociálních služeb. Právě sítí sociálních služeb je definována daná kapacita a dotace na úvazky. Navýšení dané kapacity je bohužel v současné době velmi náročné. Tudíž ne vždy lze přijmout nového tlumočníka, ač je po něm jak poptávka, tak je na tuto pozici i nabídka.

Ohledně změn v zákoně o soudních tlumočnících a soudních překladatelích z pohledu Jednoty tlumočníků a překladatelů (JTP) a tlumočníků

mluvených jazyků obecně přispěla na setkání Edita Jiráková, místopředsedkyně JTP. Podotkla, že po změně v zákoně má teoreticky tlumočník, který je jmenován ad hoc, paradoxně lepší podmínky než v registru zapsaný soudní tlumočník, protože není tolik zatížen přílišnou administrativou vyplývající z platné legislativy. Již teď je snaha o novelizaci zákona o soudních tlumočnících a soudních překladatelích, kde je znovu důležitá spolupráce mezi tlumočníky mluvených a znakových jazyků. Hlavním letošním tématem setkání bylo odměňování tlumočníků, a bylo zmíněno také při ohodnocování soudních tlumočníků. Situace tlumočníků v této oblasti je bohužel téměř nedůstojná. I když systém tlumočníka potřebuje, je vidět, že si ho neváží, ať jde například o chabé ohodnocení, zatěžování přílišnou administrativou či nefinancování času stráveného přípravou na tlumočení.

Další příspěvek se posunul z oblasti soudního tlumočení na odměny a financování tlumočení ve školství. Zde bylo poukázáno na důležitost popisu náplně práce. Ta je zejména pro tlumočníky ve školství nástrojem pro kontrolu, udržení si povinností, kompetencí a hranic a také zpětnou vazbou, zda si zaměstnávající instituce tlumočníka váží či ne. Využití občanské poradny při otázkách právního hlediska by nemělo být vnímáno jako možnost dostupná jen pro klienty v tíživých situacích. I tlumočník českého znakového jazyka může být klientem občanské sociálně právní služby, aby získal informace pro správné ukotvení své profese ve vzdělávací struktuře a získání adekvátního ohodnocení.

Další, možná stále neprobádanou oblastí, je komerční tlumočení. Uvedla je Kateřina Pešková, spoluzakladatelka firmy Deaf Friendly. Položila otázku, jak si může tlumočník českého znakového jazyka říct v komerční oblasti o adekvátní sazbu, když je nutno mít na paměti, že sazba by měla pokrýt jednak honorář tlumočníka, ale i náklady na tlumočení, kam spadá veškerá práce okolo tlumočení, ač už jde o vyjednání podmínek, zprostředkování tlumočení, zajištění prostředí, techniky atd. Důležité je zohledňování nákladů. Je nutné uvědomit si, že ne všichni ve sféře komerčního tlumočení jsou na tom stejně, například ne všichni si mohou vždy dovolit dát na služby slevu. Je na tlumočnících stanovovat si sazby, ale respektovat i ostatní, aby mohli ze získané částky zaplatit své výdaje. Právě proto je důležité otevřít debatu, jakým způsobem nastavovat cenu a říkat si o ni. Jednota ve znalosti vlastní ceny by měla být na jednom z prvních míst.

Před diskusní částí setkání přednesli zástupci České komory tlumočníků znakového jazyka (dále jen Komory) její novou vizi a strukturu. Jak většina tlumočníků českého znakového jazyka ví, Komoře hrozil na začátku roku 2020 zánik. Naštěstí se povedlo zařídit pod záštitou EFSLI workshop s rakouskou tlumočnicí Hanou Boesch o sociokracii v profesních organizacích. Vypadalo to, že obnova Komory na sebe nedá čekat, ale celosvětová pandemie Covidu 19 pozastavila plány na přerod organizace. Rok poté se však na valné hromadě podařilo najít 5+1 odvážlivců, kteří budou tvořit Radu Komory. Jsou to Farah Curry, Filip Machač, Michaela Dudková, Milena Brožová, Vendula Chyská a Karolína Kalendová. Prioritou se též stalo přenastavení Komory na sociokratickou strukturu. Ač zní sociokracie jako bájný mýtus společného řízení jedné organizace, základem je jednoduché motto – nehledá se perfektní řešení, ale řešení, jež jsou všichni ochotni akceptovat, a to bez jakéhokoli pocitu křivdy či negativních reakcí. Ač může být pro některé tlumočníky historie Komory kontroverzním tématem, zástupci Rady zdůraznili poslání, s nímž byla před více jak dvaceti lety založena, a to jako profesní organizace, hájící zájmy všech tlumočníků českého znakového jazyka.

Závěr setkání byl veden formou diskuse nad budoucností profese tlumočníka českého znakového jazyka, možnostmi vzdělávání tlumočníků a organizování příštího desátého setkání. Zmíněna byla například potřeba více akreditovaných kurzů zaměřených na tlumočníky a kurzů otevřených nejen zaměstnancům poskytovatelů tlumočnických služeb, ale také tlumočníkům, kteří s těmito organizacemi spolupracují externě. V diskusi na téma budoucnosti tlumočnické profese rezonovala především potřeba zviditelnění této profese v médiích a na velkých akcích a s ním spojená osvěta. Dále se účastníci shodli na potřebě větší spolupráce jak mezi tlumočníky, tak mezi jejich zaměstnavateli a profesními a odborovými organizacemi pro větší možnosti hájení práv tlumočníků. Neméně důležitá byla podle účastníků nutnost lepšího legislativního ukotvení tlumočníků znakového jazyka a jejich zapojení do legislativního procesu.

V roce 2022 by měl proběhnout desátý ročník Setkání tlumočníků pro neslyšící, a proto bylo na místě diskutovat také o budoucnosti těchto setkávání. Zde měli účastníci nejvíce podnětů a nápadů. Setkání pro většinu účastníků znamená především platformu vhodnou pro sdílení nejen novinek, ale i zkušeností, příkladů dobré praxe a názorů na různá témata. Proto by do budoucna uvítali kromě příspěvků pozvaných hostů i více příspěvků z vlastních řad. Z jednotlivých názorů vyplynulo, že je potřeba podobných setkávání pro tlumočníky znakového jazyka velmi důležitá a setkávání by měla pokračovat. Podařilo se také navrhnout možné termíny jubilejního setkání v roce 2022 a dát dohromady realizační tým pro jeho organizaci.

Všem přednášejícím a přítomným patří velké díky a velké poděkování patří zejména organizačnímu týmu, jenž věnoval svůj volný čas a energii na uskutečnění setkání i v současné světově nepříznivé situaci.

Zprávu z IX. Setkání tlumočníků pro neslyšící připravila jeho účastnice a tlumočnice znakového jazyka Anna Linhartová ve spolupráci se členy realizačního týmu setkání (v roce 2021 byli členy týmu Petra Beránková, Tereza Bízková, Marie Horáková, Jitka Koutová, Martina Macurová a Filip Machač).

V čele Obce překladatelů nově stojí romanistka a hispanistka Anežka Charvátová

Obec překladatelů (OP) má novou předsedkyni. Stala se jí romanistka, hispanistka a významná překladatelka ze španělštiny, italštiny a francouzštiny Anežka Charvátová, kterou na svém ustavujícím zasedání jednomyslně zvolil nový výbor. Místopředsedou Obce se stal překladatel z angličtiny Lukáš Novák.

Jedenáctičlenný výbor Obce překladatelů vzešel z volební valné hromady OP, která se konala začátkem listopadu. Členy a členkami výboru jsou – kromě Anežky Charvátové a Lukáše Nováka – Petra Ben-Ari (překládá z korejštiny), Hana Fořtová (francouzština), Jana Kunová (angličtina), Michala Marková (francouzština, angličtina), Tereza Semotamová (němčina), Blanka Stárková (španělština), Michal Švec (finština), Roman Tilcer (angličtina) a Michal Zahálka (francouzština, angličtina).

PhDr. Anežka Charvátová (1965) vystudovala romanistiku, věnuje se překládání, redakční práci, výuce a popularizaci latinskoamerické literatury. Píše recenze, spolupracuje na literárních pořadech s rozhlasem (se stanicemi Vltava, Plus, Radio Wave), moderuje debaty se spisovateli v Cervantesově institutu a na knižních festivalech. Učí na Ústavu translatologie FF UK v Praze hispanistické literární předměty, nakladatelskou praxi, překlad a redakční práci. Překládá z francouzštiny, italštiny, ale hlavně ze španělštiny, zejména hispanoamerické autory. Za překlad románu *Vypravěč* Maria Vargase Llosy dostala roku 2004 Magnesii Literu, za překlad románu *2666* Roberta Bolaña v roce 2013 Jungmannovu cenu, udílenou Obcí překladatelů. Soustavněji se věnuje zejména chilské, argentinské, disidentní kubánské, kolumbijské, mexické literatuře. Za vrchol své profesní dráhy považuje debatu s Mariem Vargasem Llosou na Světě knihy roku 2019 a překlad jeho nejoceňovanějšího i nejobtížnějšího románu *Rozhovor u Katedrály* (Argo 2021). Členkou Obce překladatelů je od poloviny 90. let, jejím prvním knižně vydaným překladem byla skandální autobiografie kubánského disidenta Reinalda Arenase *Než se setmí* (Český spisovatel 1994).

Mgr. Lukáš Novák (1973) je absolventem bohemistiky na Filosofické fakultě UK, překládá především prózu současných britských (Simon Mawer, David Szalay, Naomi Woodová, Nick Laird) a dalších anglicky píšících autorů (William Landay, Ayobami Adebayová, Karin Tidbecková, Elif Batumanová aj.). Zabývá se i překládáním poezie (je nositelem ocenění Litera za překlad sbírky Shela Silversteina *Jen jestli si nevymejšlíš*) a divadelních her.

Obec překladatelů (OP) sdružuje překladatele krásné literatury i teoretiky, kritiky a historiky zabývající se překladem. Jejím posláním je hájit práva, prosazovat profesní zájmy členů a dbát o úroveň a prestiž překladu v české literatuře.
www.obecprekladatelu.cz

Vyhlášení Jungmannovy ceny v roce 2021

Obec překladatelů každým rokem vyhlašuje výsledky soutěže o Cenu Josefa Jungmanna a s ní spojená tvůrčí ocenění, prémie aj. Bývá to vždy příjemné setkání porotců, oceněných překladatelů a členů i příznivců OP. Na rozdíl od loňského roku, kdy se ze známých důvodů nemohlo uskutečnit, letos došlo k vyhlášení v Goethe-Institutu za bohaté účasti překladatelského společenství. S laskavým svolením autorovým zde publikujeme projev předsedy poroty Václava Jamka.

Více o soutěži o Cenu Josefa Jungmanna najdete na stránkách OP **www.obecprekladatelu.cz**.

Přátelé, přátelkyně a přátelčata literárního překladu, vážené kolegyně a kolegové,

Máme dnes nabitý program. Přesto jsem vyhověl tomu krásnému mravu, chtěl jsem říci také dobrému, ale kdoví, známe tu čarodějnici z ruské lidové pohádky, která na pozdrav „Dobrý den“ odpoví dost neurvale: „Někomu dobrý, někomu zlý“… Chtěl jsem tedy vyhovět dnešnímu krásnému mravu, který si žádá, abychom jednohlasně a nediskriminačně oslovovali všechny gramatické rody, v nichž může ten či onen, ta či ona, to či ono z nás spatřovat základ a podstatu své lidské důstojnosti, a tu jsem si uvědomil, že čeština (stejně jako němčina) má rody tři, na což se v tom obdivuhodném narovnávacím úsilí bohužel často zapomíná. Můžeme vyloučit, že se někteří, vlastně některá z nás džendrově ztotožňují s tím podceňovaným středním rodem a že sami (sama) sebe označují krásným a rovnocenným zájmenem „ono“, že se vnímají jako „něco“, nebo dokonce jako „nic“? To vyloučit nemůžeme. Nejsou mnohá z nás taková velká děcka? Proto by každé slušné oslovení mělo být tříčlenné.

A tu jsem narazil na problém: uvést některá podstatná jména do středního rodu bude ještě obtížnější než vytvořit rod ženský! Dámy, pánové – a co? Nemusí to být jenom děti. Líďata. Stvoření všeliká. Což jsou ovšem i dámy a pánové. Vážená stvoření! by snad mohlo i stačit? – Nebo u těch kolegů a kolegyň: jaký je rod střední? Kolegátka? Nepůsobí to divně? Nebo dokonce posměšně? To by nešlo. Někdy to ještě ujde: profesore, profesorko, profesorče. Možná profesůrče. Ale co s prezidentem a prezidentkou? Někdo snad řekne: na tenhle úřad musí být věk, střední rod není zapotřebí; ale přiznejme si to, někteří z nás přecházejí do středního rodu i ve věku pokročilém! Střední rod je také lidský rod, možná i lidský rod zítřka, musí být oslovován důstojně! Pryč se zdrobnělinami, jsou diskriminační! Zdrobňují! A jak k tomu vůbec přijdou české děti, že jsou v množném čísle rodu ženského? To jim identitu neusnadní! Zato mají k trvalému rodu střednímu nadějně nakročeno děvčata i kloučata.

Bude to těžké, ale zvládneme to. Je to velký čelenč. A pořád na tom nejsme tak zle. My překladatelčata, překladatelky a překladatelé přece víme, že na světě jsou jazyky, které mají rodů třeba osmnáct. V takovém jazyce zkuste oslovit národ zakládající si na právech každého jednotlivého občana! To je umění! A pak to ještě přetlumočit delegaci českých poslančat a vysvětlit jim, s kým vlastně budou jednat. Tyhle národy naštěstí po neomezené svobodě jedinců vůbec netouží, usnadňuje to domluvu. A pak jsou zase jazyky, které žádné rody nemají. Tam se nemusí oslovovat vůbec. Dávají se rovnou povely. Nám snad tenhle osud aspoň zatím nehrozí.

Dnešní program, drahá přítomná stvoření, bytosti a tvorové, je tedy nabitý. Není sice jasné, do čeho, ale zato víme, čím. Střelba dnes bude vydatná. Vedle letošních laureátů Jungmannovy ceny za umělecký překlad musíme nejprve oslavit také překladatelky a překladatele vyznamenané loni, v roce vypjatě epidemickém, který z nás všech udělal pokojové trosečníky v obležení virů. Loni, jak víte, jsme se setkat nemohli, proto jsme rozhodli, že jejich výkony připomeneme aspoň stručně dnes. V úplnosti si lze zdůvodnění odměn a chválu odměněných přečíst na internetu.

Jungmannovu cenu získala v roce 2020 překladatelka z italštiny **Alice Flemrová** za překlad románu Paola Sorrentina *Všichni mají pravdu* (vyd. dybbuk). Překladatelka už po několik desetiletí s obdivuhodným rozhledem

a soustavností představuje českému čtenáři nejlepší díla současné italské literatury. Loni byly porotě nabídnuty hned tři romány v jejím překladu, mezi nimi je ten Sorrentinův výzvou nejnáročnější a výsostným počinem. Román vypráví příběh neapolského zpěváka, který zjistil, že jeho život ztratil smysl, a na několik let se ukryl v brazilské džungli. Výrazová bohatost, stylistická různorodost a bravura jeho monologu se zřejmě nejvíce zasloužily o to, že se autorovi v roce 2010 dostalo Ceny Strega. Pro překladatelku byl tento překlad ideální úkol. Prozaická forma, kde je stylizace výpovědi stejně podstatná jako sám příběh, je vysloveně její doménou. Úspěch takového vyprávění v novém prostředí a v novém jazyce byl vždy – podstatně víc než texty v tradiční er-formě – závislý na dokonalém zvládnutí řemesla i na mimořádné jazykové invenci: v obou těchto ohledech překladatelka vyniká a její překlad Sorrentinova románu lze bez zaváhání označit za kongeniální.

Mimořádnou tvůrčí prémii se porota rozhodla udělit **Petru Dvořáčkovi** za překlad románu Roberta Menasseho *Hlavní město* (němčina, vyd. Kniha Zlín).

Tvůrčí ocenění pak získali
Vít Kazmar za překlad románu *Vlast* od Fernanda Aramburua (španělština, vyd. Akropolis);
Martina Knápková za překlad povídek Lucie Berlinové *Manuál pro uklízečky* (angličtina, vyd. Argo);
Michal Půček za překlad historického románu Daniela Kehlmanna *Tyll* (němčina, vyd. Argo);
Michal Špína za překlad vrcholného románu chilského spisovatele José Donosa **Obscénní pták noci** (španělština, vyd. Malvern);
a **Michal Švec** za překlad románu Alexandry Salmelové *Antihrdina* (finština, vyd. Větrné mlýny).
Prémie Tomáše Hrácha byla přiznána **Marii Voslářové**, za překlad povídek Clemense J. Setze v knize *Láska za časů Mahlstadtského dítěte* (němčina, vyd. FRA).

Do překladatelské Síně slávy byl jmenován **Miloslav Uličný,** tvůrce rozsáhlého a závažného básnického díla, významný romanista a vysokoškolský pedagog, jeden z našich nejvzdělanějších překladatelů, který je vedle skvělých literárních překladů, především ze španělštiny, také autorem mnoha obecně uznávaných prací z dějin a teorie překladu, recenzí, předmluv a doslovů.

*

Takto jsme téměř polovinu munice vystříleli, a smíme se obrátit k zásobě letošní, přesněji k překladům vydaným v roce 2020. Soutěž byla obeslána 64 tituly, což je o deset méně než loni, a porota opět mohla vybírat z děl, jejichž kvalita je mimořádná. Letos porota pracovala v obměněném složení, jejími členy byli Zdeněk Beran, Radovan Charvát, Petra Martínková, Helena Stiessová a já, Václav Jamek, jakožto doživotní předsedníče (podle vzoru klíště).

Dříve než prozradím jména letošních laureátů, připomenu jako obvykle hlavní podmínky soutěže o Jungmannovu cenu. V soutěži se hodnotí překlady děl krásné literatury, tedy poezie, výpravné prózy a z úvahové či esejistické prózy taková, která v sobě zahrnuje výraznou hodnotu estetickou. Nezabýváme se tedy překlady literatury společenskovědní a široce naukové – ty kladou na překladatele odlišné požadavky a nemohly by být hodnoceny podle stejných kritérií.

Překlady může do soutěže přihlásit kdokoli, od nakladatele přes uznalého čtenáře až po překladatele samého, a to do 15. února příslušného kalendářního roku (příště tedy do 15. února 2022), a to jen takové, které mají vročení kalendářního roku předchozího, nikoli starší ani novější (příště tedy 2021). Porota je oprávněna, ale nikoli povinna přijímat knihy do soutěže i dodatečně. Sejde-li se ve stejném ročníku více překladů téhož překladatele, porota ponechává v soutěži jen jeden z nich, a to vždy ten, který podle jejího úsudku vyznívá nejvíc v překladatelův prospěch – z hlediska zvládnuté jazykové náročnosti i umělecké hodnoty překládaného díla.

Porota opět ráda zaznamenávala, jak se dál rozvíjí překladatelské dílo dosavadních nositelů Jungmannovy ceny, tentokrát s jistým nádechem samochvály, protože vytvořit nový překlad se po delší době podařilo i mně. Především se však novými překlady blýskli loňská laureátka Alice Flemrová, Pavel Dominik, Jiří Hanuš, Anežka Charvátová, Hanuš Karlach, Věra Koubová, Vladimír Medek, Jiří Našinec, Jiří Pelán, Robert Svoboda, Kateřina Vinšová i Petr Zavadil (ten opět překládal české autory do francouzštiny).

Tak jako i v jiných letech chceme nejprve pochvalně zmínit několik výborných překladů, pro něž k naší lítosti nebyly už vítězné stupně dost velké, ale zaslouží uznání a jejich autoři povzbuzení k další práci. Rádi bychom takto vyzvedli překlady
Michaly Benešové (Szczepan Twardoch: *Král*, vyd. Host);
Zbyňka Černíka (Ingmar Bergman: *Úsměvy letní noci*, vyd. Kniha Zlín);
Jiřího Holuba (Francisco Delicado: *Portrét pěkné Andalusanky*, vyd. Rubato);
Josefa Mlejnka (Józef Czapski: *V nelidské zemi*, vyd. Academia);
Vladimíra Piskoře (Rosa Liksomová: *Život je jen náhoda*, vyd. Pistorius a Olšanská).

Teď mi dovolte, abych zahájil letošní chvíli vavřínovou, nebo palmovou, podle kulturní zvyklosti, která je vám bližší.

První pořadí je zpravidla vyhrazeno dílu naplněnému a souhrnnému, které naši překladovou literaturu závažným způsobem obohatilo a zaslouží si místo v překladatelské Síni slávy. Letos se porota rozhodla jmenovat do této pomyslné Síně jednoho z našich překladatelů prvořadých, který od šedesátých let minulého století vytvořil více než padesát nenahraditelných překladů nejen literárních a básnických, ale také filosofických a je vzdělaným literárním komentátorem i teoretikem a v neposlední řadě autorem díla filosofického, který oslovil nejen české publikum, ale svými francouzsky psanými pracemi také publikum mezinárodní. Je to **Jiří Pechar**. Každý zná jeho rozhodující podíl na novém překladu Proustova *Hledání ztraceného času*, ale jeho dílo zahrnuje mnoho jiných spisovatelů, od Huysmanse a Zoly po autory nového románu a básníky jako Mallarmé nebo Jaccottet. Vděčíme mu však také za českého Lévi-Strausse, Lyotarda, Derridu nebo Freuda. Pozvání do této Síně slávy je malou splátkou uznání, které mu dlužíme.

Vyhlášení laureátů začínáme prémií Tomáše Hrácha, určenou mladším překladatelům. Letos ji porota uděluje **Sarah Baroniové** za překlad románu Eleny Ferrantové *Prolhaný život dospělých* (vyd. Prostor). Překladatelka se výborně vyrovnala s autorčiným hutným stylem, v němž je příběh, plasticky nasycený skutečností, veden jako konkrétní analýza dívčího dospívání, v níž se spojuje jistá strohost a odstup, jemný psychologismus i citlivá empatie.

Porota uděluje pět tvůrčích a jedno mimořádné tvůrčí ocenění.

Tvůrčí ocenění udělujeme
Adéle Gálové za překlad svérázných *Dopisů z Bihoru* Sándora Mándokyho (vyd. Radek Ocelák). Mándoky byl mladý maďarský kaplan působící mezi slovenskou menšinou v Sedmihradsku; dopisy, v nichž mladé slečně barvitě líčí rázovitou, pro něho podivnou skutečnost, a také se snaží předvést jako literát, vynikají jakýmsi insitním půvabem. Adéla Gálová si k překladu vytvořila „starobylý“ jazyk, jehož předností

není nějaká snaha o autentičnost, ale to, že se stává adekvátním prostředkem vyjádření celé té pestrosti dojmů, nálad a příhod. Řeč Mándokyho listů jako by stála v uvozovkách, aby nás upozornil na ironii osudu, která ho uvrhla do absurdní situace a ponouká ho k tomu, aby se ať už přímo, nebo použitými stylovými prostředky sám sobě vysmál. Tento autorův postoj Adéla Gálová svým překladem vystihuje s nesmírnou vynalézavostí a kreativitou.

Denisu Molčanovovi za překlad čínského románu *Padlá metropol*, jehož autorem je Ťia Pching-wa (vyd. dybbuk). Fikčním světem románu je čínské velkoměsto přelomu osmdesátých a devadesátých let dvacátého století. Padlá metropole je ztělesněním korupce, bezuzdnosti, absurdity překotně se proměňujícího světa, absence morálních zábran a nelítostného soupeření o ekonomický i symbolický kapitál. Vyprávění osciluje mezi parodií a jakýmsi archaizujícím podobenstvím, četné jsou narážky na významná díla tradiční čínské literatury, vytvářející jakousi fantaskní až fantastickou poloskutečnost. Překladatel se výborně vyrovnává jak s touto tradicí, tak s podáním čínských reálií; po stylistické stránce se mu daří převod výrazně kompaktní a dynamické promluvy vypravěče a dalších postav i práce s kontrastními stylovými polohami.

Janě Pokojové a Janu Janulovi za překlad básnického výboru z Christiana Morgensterna *77 šibenic* (vyd. Vyšehrad). Po stávajících počinech Hiršala a Grögerové nebo Emanuela Frynty si nové podání této hravé poezie plné krkolomných slovních her a svérázného absurdního humoru jistě žádalo značnou odvahu. Sázka se vyplatila, výsledkem je nová, přesvědčivá, vynalézavá i skotačivá podoba této překladatelsky téměř nemožné poezie.

Michaele Škultétyové za překlad románu Nino Haratischwiliové *Osmý život (pro Brilku)* (vyd. Host). Je to dílo značné epické šíře, které přes spletitý děj plný vzrušujících událostí sleduje jasnou, do dáli se rozbíhající linii. Sága šesti gruzínských generací otevírá před čtenářem panorama propracované do nejmenšího detailu a podává velkolepé svědectví o lidskosti v neúprosných časech. Jazyk a rytmus překladu jsou vyrovnané, čeština si v celém rozsáhlém textu udržuje stejnou vysokou úroveň, dokonale slouží k předestření úchvatného obrazu, který spisovatelka vytvořila.

Ester Žantovské za překlad románu Anny Burnsové *Mlíkař* (vyd. Argo). Román podává očima osmnáctileté dívky závažné společensko-politické téma, situaci v neklidných severoirských městech během krize 70. let, vyznačující se nejen násilnostmi všeho druhu, ale také všeobecným napětím, podezíravostí a nejistotou. Jazyk díla se vyznačuje jakousi překotností, vypravěčka ze sebe v dlouhých větách s pozoruhodnou výmluvností chrlí všechno, co se jí vybavuje, jako by to znovu prožívala. Styl má i naivitu a svéráz mládí. Překlad upoutává vynalézavostí, s níž překladatelka tento bezprostřední projev restituuje: vytvořila idiolekt odpovídající mluvě dospívajícího jedince dané doby a prostředí, zároveň ovlivněný hrdinčinou zálibou v četbě klasiků, takže se originálně mísí generačně příznaková hovorovost s kultivovaností.

Mimořádnou tvůrčí odměnu získávají **Nikola Mizerová a Pavel Novotný** za převod básnické knihy Hanse Magnuse Enzensbergera *Mauzoleum* (vyd. dybbuk). Enzensberger je nesporně básník učený, a v tomto duchu vzniklo třicet sedm balad – portrétů, o rozporuplnosti pokroku, jenž se rozvíjí po staletí a jehož významné, tragické, komické i absurdní problémy na nás stále dopadají. Pokrok je zosobněn dlouhou řadou historických postav, průkopníků či vzájemných protivníků: myslitelů, dobrodruhů, vědců a vynálezců, lékařů, umělců, politiků i revolucionářů. Text využívá prostředků vědeckého jazyka a myšlení, aniž se zříká umělecké volnosti, ponechává leccos nedořečeného, nedefinovatelného, ba tajemného. U některých fragmentů jde o poezii v próze, většinou o volný rytmizovaný verš. Překlad je stejně inteligentní, vtipný a zvládá veškerá zákoutí básníkovy nesnadné poetiky, zachovávaje přitom střízlivost zkratky, její tempo a intonaci.

Laureátem Jungmannovy ceny za literární překlad vydaný v roce 2020 se stává

Vít Kazmar za překlad prózy argentinského spisovatele Juana Filloye *Op Oloop* (vyd. Rubato). Autor je svérázný, filosoficky založený ironik, kterého lze řadit po bok *nezařaditelným* zjevům jako Jarry nebo u nás Ladislav Klíma. Vlastní je mu také nesmírně rozsáhlý jazykový rejstřík, od artistních poetismů, neologismů, odborného názvosloví či archaismů až po nespisovné prostředky a svébytné lexikum buenosaireských nižších vrstev. S touto lexikální obžerností jde ruku v ruce mistrné žonglování s různorodými stylovými polohami, i zdánlivě neslučitelnými, které se s brutální samozřejmostí prostupují; tyto stylové mesaliance vedou zpravidla ke groteskníku či komickému účinku. Román *Op Oloop* jako by doplňoval Valéryho *Pana Testa*: také jeho hrdina je tvor určený a řízený výhradně intelektem, ale stane se mu to, co panu Testovi chybí: zachvátí ho vášeň. Vede to k rozpadu jeho pojetí světa, k zmatenému bloudění a nakonec k sebevraždě. Překladatel se musel vypořádat s mnoha stylovými rovinami, od extrémně vytříbené konverzace, pro niž není v češtině kulturní obdoba, přes náznaky stylu symbolistního, výrazovou zaumnost, styl odborný a filozofický, ba esoterní, až po ustavičné průsaky mluvy sociálně nejnižší, ba argotu. Musel také vést v patrnosti, že autor často chladnokrevně užívá „vysoké“ stylové prostředky k ironizující hře.

To všechno zvládl Vít Kazmar výtečně. Postupoval v nejlepším smyslu tvořivě, do češtiny brilantně přenáší všechno mnohotvárné bohatství originálu. Přitom se vyznačuje kázní, svými bujnými nápady se nikdy nenechá unést, což jeho překladu zajišťuje plnou estetickou přiměřenost a účinnost. Příkladem může být pozoruhodná, leč střídmá práce s neologismy. Vít Kazmar se tímto dílem nesporně řadí k našim nejlepším překladatelům.

VÁCLAV JAMEK, předseda poroty

Ceny Františka Filipovského 2021

Z 37 přihlášených titulů, které měly premiéru v průběhu roku 2020 a z celkem 93 posuzovaných návrhů třináctičlenná porota tajným hlasováním za přítomnosti státní notářky 8. 6. 2021 zvolila v 8 kategoriích další nejlepší výkony v dabingové tvorbě. Letošní nové držitele Cen Františka Filipovského za dabing v Přelouči v sále Občanské záložny krátce po 17 hodině odtajnil prezident Herecké asociace Ondřej Kepka.

Cenu Františka Filipovského za nejlepší ženský herecký výkon v dabingu, kterou uděluje Město Přelouč, získala **Anna Brousková** za roli Charlotte Brontëové (Finn Atkins) ve snímku Očím skryté (To Walk Invisible), v režii Alice Hurychové. Film vyrobila Česká televize.

Cenu Františka Filipovského za nejlepší mužský herecký výkon v dabingu, kterou uděluje Město Přelouč získal **Aleš Procházka** za roli Manka (Gary Oldman) ve stejnojmenném snímku Mank, v režii Vladimíra Žďánského. Pro Netflix vyrobilo Studio Virtual.

Zvláštní cenu poroty za dětský herecký výkon v dabingu do 15 let věku dítěte „KOUZELNÝ PRSTEN“, kterou uděluje Herecká asociace a garantem je Ondřej Kepka, si letos odnesla **Tereza Jirotková** za dabing Salky (Ída Mekkín Hlynsdóttir ve filmu Bílý bílý den (Hvítur, hvítur dagur) v režii Hany Krtičkové. Pro HBO vyrobila Společnost SDI Media.

Cenu Františka Filipovského za zvuk dabingu, kterou uděluje Asociace pracovníků se zvukem a Ochranná asociace zvukařů – autorů z.s., získal snímek **Až na měsíc** (Over the Moon) a zvukař **Filip Mošner**. Film pro Netflix vyrobila LS Productions v režii Ladislava K. J. Nováka a hudební režii Zuzany Ďurindové.

Cenu Františka Filipovského za překlad a úpravu dabovaného audiovizuálního díla, kterou uděluje Jednota tlumočníků a překladatelů za přispění Obce překladatelů, získala **Zuzana Josková** za překlad filmu Očím skryté (To Walk Invisible) v režii Alice Hurychové. Film vyrobila Česká televize.

Cenu Františka Filipovského za mimořádné dabingové zpracování audiovizuálního díla, kterou uděluje Český filmový a televizní svaz FITES, z. s., vyhrál snímek **Na nože** (Knives Out) v režii **Lucie Petry Svobodové**. Pro MagicBox vyrobila Tvůrčí skupina Josefa Petráska ve studiu Pro-Time.

Cenu Františka Filipovského za dabingové zpracování televizních nebo filmových snímků animované a dětské tvorby, kterou uděluje Město Přelouč, letos vyhrál film Vzhůru za sny (Drømmebyggerne) a režisér snímku **Jiří Balcárek**. Pro Bontonfilm vyrobila Tvůrčí skupina Josefa Petráska ve studiu Pro-Time.

Cenu Františka Filipovského za dabingové zpracování TV seriálu, kterou uděluje Český filmový a televizní svaz FITES, z.s., získal seriál **Mělas to vědět** (The undoing) v režii **Martina Veldy**. Pro HBO vyrobila Společnost SDI Media.

Cenu Františka Filipovského za dlouhodobé herecké mistrovství v dabingu, kterou uděluje Herecká asociace, získali a do dabingové síně slávy vstoupili **Oldřich Vlach**, **František Němec**, **Ladislav Frej** a **Jorga Kotrbová**.

Cenu Františka Filipovského za dlouhodobou mimořádnou dabingovou tvorbu udělil Český filmový a televizní svaz FITES, z.s **PhDr. Anně Kareninové, Ph.D.** za celoživotní mistrovství v oboru překlady a úpravy dialogů a in memoriam **Janě Semschové** za celoživotní mistrovství v oboru dabingová režie a úpravy dialogů.

Všichni ocenění získali tradiční keramickou sošku, pamětní certifikáty a od České mincovny pamětní medaile s portrétem Františka Filipovského a s logem Cen Františka Filipovského. Slavnostní večer v Přelouči je pokaždé svátkem dabingu, krásy slova a hereckého umu, oslavou českého jazyka. Dobrý český dabing je víc, než jen doslovný překlad a dabing rozhodně patří mezi umělecké disciplíny. Velké gratulace a poděkování patří všem novým držitelům Ceny Františka Filipovského a Kouzelného prstenu v dětské kategorii a určitě všem, kteří se podílí na tvorbě kvalitního českého dabingu.

Tisková zpráva, Přelouč, 18. 9. 2021,
Marcela Gryčová, www.cffd.cz

Jeronýmský výlet do Veltrus

Cílem našeho letošního podzimního výletu se stal zámek Veltrusy z několika důvodů: zámek se nachází pouhých 25 km od Prahy, do jeho blízkosti se lze dostat vlakem a zbytek dojít pěšky. Hlavním důvodem však bylo, že zámek otevřeli teprve před nedávnem po dlouhotrvající rekonstrukci, a tudíž ho ještě nikdo z nás nenavštívil. Zvolili jsme si prohlídkový okruh „Zlaté časy ve službách císařovny“, otevřený pro veřejnost v červenci tohoto roku.

Sešli jsme se na Masarykově nádraží, vlakem dojeli do Nelahozevsi, odkud jsme po modré značce došli k zámku. Protože nám do prohlídky zbývala půlhodina, prošli se někteří po parku, jiní dali přednost posezení ve venkovní kavárně. Po prohlídce jsme se vrátili na modrou značku a pokračovali podél Vltavy do Kralup. Ušli jsme dobrých 8,5 km, a tak jsme si zasloužili pozdní oběd v nám již známé restauraci U Kohouta, kde jsme před dvěma lety ukončili výlet na Budeč. Většina z nás se pak vrátila vlakem do Prahy, avšak kolegyně Kateřina s manželem pokračovali až do Suchdola a zdolali 33 km. Slušný výkon.

Ale ještě k zámku: od paní průvodkyně jsme získali spoustu informací o jeho historii a architektuře, z nichž vybírám jenom pár zajímavostí:

Zámek Veltrusy je spojen s jediným šlechtickým rodem, a to rodem Chotků, kteří ho vlastnili až do roku 1945. Za války zámek obsadila německá armáda, tu pak vystřídala armáda sovětská. Poslední majitelé odešli po válce do Německa a zemřeli bez potomků. Zámek byl sice po válce znárodněn, avšak měl to štěstí, že nebyl dán k dispozici armádě nebo JZD, ale byl v roce 1949 otevřen pro veřejnost. Zakladatelem zámku byl Václav Antonín Chotek. Ten si vylepšil svoji neutěšenou finanční situaci tím, že se (jak jinak) bohatě oženil a součástí věna nevěsty bylo panství Veltrusy. Podnikavý Václav Antonín nechal na panství vybudovat reprezentativní barokní lovecký zámek. Dokončen byl v roce 1714, jeho potomci ho později ještě rozšířili. Syn zakladatele Rudolf Chotek uspořádal na zámku v roce 1754 první veletrh na světě s názvem „Velký trh tovarů království českého“, mezi jehož návštěvníky byla i císařovna Marie Terezie s manželem. Císařovna přijela do Veltrus dvakrát a Rudolfa si zřejmě oblíbila, protože ho poté jmenovala ministrem financí a později dokonce kancléřem. Okolí zámku původně vypadalo jinak než dnes – zámek byl od obce Veltrusy oddělen řekou Vltavou a jezdilo se k němu loďkou. Dodnes je na rybníčku před zámkem patrné přístaviště. Vltava změnila po několika povodních své řečiště a dnes se v parku nachází její slepé rameno. Zámek je obklopen rozsáhlým parkem a oborou obývanou stádem daňků.

Příští výlet na počest našeho patrona bude zase na jaře. Pokud máte zajímavý tip, kam bychom mohli vyrazit, ozvěte se mi.

ALENA ŠOURKOVÁ

Prohlídka Obecního domu na závěr Jeronýmových dnů

Letošní Jeronýmovy dny jsme uzavřeli společnou prohlídkou Obecního domu. Tuto krásnou secesní stavbu zná zvenčí určitě každý, ale vstoupit dovnitř a prohlédnout si interiéry není snadné a rozhodně stojí za to. Proto ani příliš nepřekvapí, že se nás v nedělní dopoledne sešlo před Obecním domem pětadvacet.

Reprezentativními prostorami Obecního domu nás provedla a s jeho historií seznámila milá, fundovaná a zapálená průvodkyně paní Jiřina Přibylová. Dlužno říci, že historie tohoto místa u Prašné brány na náměstí Republiky je skutečně bohatá. Jeho příběh se začal psát už ve středověku, přesněji řečeno v roce 1373, kdy si zde král Václav IV. nechal postavit palác se dvorem a zahradami, v nichž se nacházel dokonce i lvinec. Čeští králové zde sídlili sto let a jeden rok. Poté zůstal palác opuštěn, až v 17. století tu arcibiskup Harrach založil seminář, jenž později přesídlil do Klementina. Na přelomu 19. a 20. století se tady nacházela jiná vzdělávací instituce – tentokrát to byla vojenská škola neboli kadetka.

Ještě za monarchie, na začátku 20. století, bylo rozhodnuto vybudovat zde stánek pro českou kulturu; bylo totiž třeba vyrovnat se Němcům (nebo je i trumfnout), protože oni už měli své německé kulturní centrum přímo naproti. Byla tedy vypsána architektonická soutěž a až ve druhém kole zvítězil návrh architektů Antonína Balšánka a Osvalda Polívky. Kuriózní je, že se tito pánové neměli příliš v lásce a domlouvali se prostřednictvím svých sekretářů. Stavba trvala sedm let a původní cena ve výši 3 milionů se vyšplhala na dvojnásobek. Obecní dům byl otevřen v roce 1912. Na jeho výzdobě se podíleli nejlepší čeští umělci té doby – Špilar, Ženíšek, Švabinský, Mucha... Budova byla vybavena nejmodernější technikou – osvětlení provedl Fr. Křižík, byl zde telefon, potrubní pošta, ventilace, dva výtahy (fungují dodnes), v suterénu byla dokonce studna.

Další zajímavostí je, že pronajímatel restaurace Vašata ukrýval za války dva dny ve Smetanově sále za varhanami Josefa Gabčíka a Jana Kubiše, poté co provedli atentát na říšského protektora R. Heydricha. Po válce hrozila Obecnímu domu demolice, avšak nedošlo k ní jen proto, že by byla příliš nákladná. Po listopadu 1989 svitlo i Obecnímu domu na lepší časy: v 90. letech byla

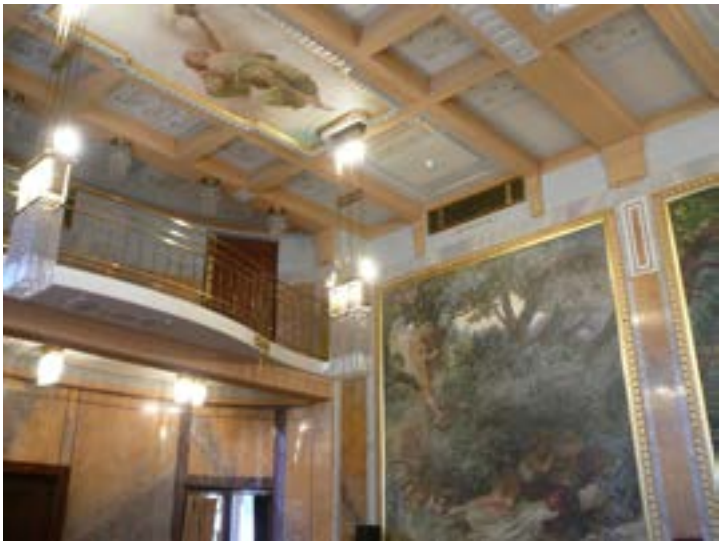

Balkon, z něhož dne 28. 3. 1992 vyvěsili otcové zakladatelé A. R. a P. K. prapor s prvním historickým logem JTP, vyrobený v pověstné Rádyovic kuchyni. Než však I. řádné shromáždění členů JTP skončilo, někdo prapor ukradl.

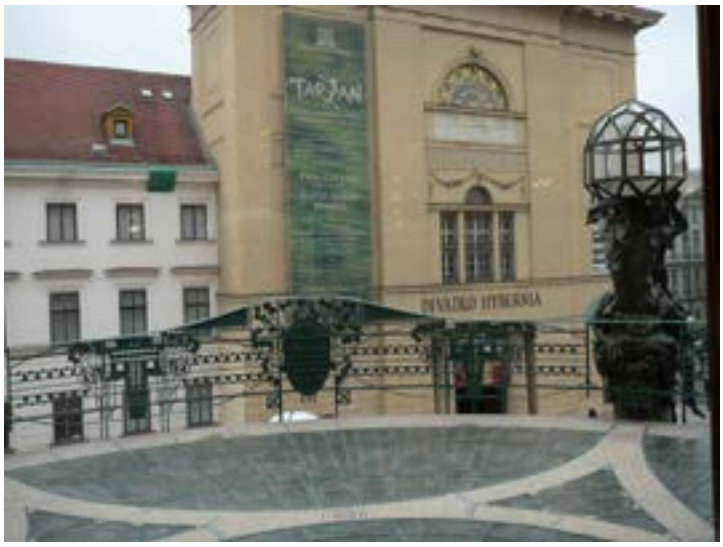

provedena rozsáhlá rekonstrukce. A ta se skutečně povedla – vše zůstalo originální s výjimkou věcí s krátkou životností jako jsou závěsy a záclony, ty byly zhotoveny přesně podle originálu.

My jsme s paní průvodkyní prošli celé reprezentativní patro. Prohlédli jsme si cukrárnu a jednotlivé salonky a sály. Jejich nádhernou výzdobu nebudu popisovat, to se musí vidět. Zmíním se jen o dvou sálech, důležitých z hlediska historie Jednoty tlumočníků a překladatelů: v Grégrově sále, kde bylo 28. října 1918 vyhlášeno Československo, absolvoval v dalekém minulém století taneční kurzy tajemník JTP Petr Kautský a ve Sladkovského sále se téměř před třiceti lety (28. 3. 1992) konalo 1. řádné shromáždění JTP. Tak jsme se tam všichni vyfotili na věčnou památku.

Troufám si říct, že jsme si prohlídkou Obecního domu prosvětlili jinak pošmourné nedělní dopoledne. Je potěšením a radostí dívat se na to, co v minulosti vytvořili naši šikovní předkové.

MGR. ALENA ŠOURKOVÁ
překladatelka a tlumočnice,
členka Výkonného výboru JTP

1992

2021

Dále vyšlo (nebo vyjde)...

Špatnej česko-ruský slovník / Maxim Beliavski. 1. vyd. Praha: Powerprint, 2021. ISBN 978-80-7568-388-5.

Deutsche Rechtssprache / Jana Girmanová. 2. vyd. Praha: Leges, 2021. ISBN 978-80-7502-542-5.

Zrádná slova v němčině: nové vydání / Věra Höppnerová. 2. vyd. Praha: Ekopress, 2021. ISBN 978-80-87865-52-1: Kč 329,00.

Česko-český slovník / Petr Soukup. 1. vyd. Praha: Soukup Petr, 2021. ISBN 978-80-11-00495-8.

Bible. Český studijní překlad, kapesní vydání / přel. Michal Krchňák, Karel Dřízal, Jiří Hedánek, Antonín Zelina, Pavel Jartym. 5. vyd. Praha: Nakladatelství KMS, 2021. ISBN 978-80-7664-002-3: Kč 750,00.

Bible. Český studijní překlad / přel. Michal Krchňák, Karel Dřízal, Jiří Hedánek, Antonín Zelina, Pavel Jartym. 5. vyd. Praha: Nakladatelství KMS, 2021. ISBN 978-80-7664-008-3: Kč 990,00.

Slovník českých vidových dvojic pro cizince / Michaela Kopečková, Jitka Horáková, Eva Nováková. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2021. ISBN 978-80-244-5871-7.

Sto přešlapů pro (ne)milovníky češtiny / Sabina Straková, Alena Macková a kol. Praha: Universum, 2021. ISBN 978-80-242-7538-3: Kč 259,00.

Od textu k prekladu XV. Časť 1 / Alena Ďuricová, Jana Štefaňáková. 1. vyd. Praha: JTP – Jednota tlumočníků a překladatelů, 2021. ISBN 978-80-7374-131-0 (CD-ROM): Kč 100,00.

Od textu k prekladu XV. Časť 2 / Alena Ďuricová, Jana Lauková. 1. vyd. Praha: JTP – Jednota tlumočníků a překladatelů, 2021. ISBN 978-80-7374-132-7 (CD-ROM): Kč 100,00.

Chromatické pomenovania s bielou a čiernou farbou v španielčine a taliančine na pozadí slovenčiny / Mária Špišiaková, Nina Mocková, Elena Smoleňová. 1. vyd. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2021. ISBN 978-80-7556-088-9.

Psychodiagnostika dětí a dospívajících / Mojmír Svoboda (ed.), D. Krejčířová, M. Vágnerová. 4. vyd. Praha: Portál, 2021. Terminologický slovník. ISBN 978-80-262-1851-7.

Hudební encyklopedie / Dominik Fajkus, Radek Glabazňa. 1. vyd. Opava: Dominik Fajkus, 2021. ISBN 979-0-66063-164-5.

Od Gigiri po Kakumu: tlumočení a jeho role v moderní keňské společnosti / Michael Rada. 1. vyd. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2021. ISBN 978-80-7671-041-2.

Česká literatura ve francouzských překladech (1989–2020) = La littérature tchèque et ses traductions en français (1989–2020) / Xavier Galmiche, Lenka Pokorná Korytarová, Tomáš Kubíček. 1. vyd. Brno: Moravská zemská knihovna, 2021. ISBN 978-80-7051-307-1.

Zlatý míč: encyklopedie vítězů / Gérard Ejnes. 1. vyd. Praha: Dobrovský, 2021. ISBN 978-80-277-0127-8: Kč 599,00.

Kapesní atlas hub / Hans E. Laux. 1. vyd. Brno: Nakladatelství Kazda, 2021. ISBN 978-80-7670-041-3: Kč 298,00.

České hrady a zámky. Díl 1. Západní Čechy. 1. vyd. Zlín: CBS Nakladatelství, 2021. ISBN 978-80-88427-10-0.

Academia, Praha 2021, 2022

Kronika protektorátu / Jiří Padevět. ISBN 978-80-200-3203-4: Kč 995,00.

Atlas geometrie: geometrie krásná a užitečná / Šárka Voráčová (editor), Lucia Csachová, Vladimíra Hájková, Jana Hromadová, Vlasta Moravcová, Jaroslav Richter, Petra Surynková, Alena Šarounová, Jakub Šaroun, Jiří Šrubař, Zuzana Štauberová, Vladimír Tichý, Šárka Voráčová. 2. vyd. ISBN 978-80-200-3336-9.

Motýli a housenky střední Evropy. Díl 6, Drobní motýli / Jan Šumpich, Jan Liška, Zdeněk Laštůvka. 1. vyd. ISBN 978-80-200-3315-4.

Umělecké památky Moravy a Slezska 3 (O–P) (2 svazky) / Bohumil Samek, Kateřina Dolejší. ISBN 978-80-200-3122-8: Kč 1450,00.

Euromedia Group, Praha 2021, 2022

Auta: velký obrazový průvodce. 3. vyd. 2021. ISBN 978-80-242-7755-4.

Encyklopedie šlechtických rodů / Pavel Juřík. 2. vyd. ISBN 978-80-242-7761-5.

Ptáci: nový průvodce přírodou / Volker Dierschke. 3. vyd. ISBN 978-80-242-7863-6.

Stromy: nový průvodce přírodou / Margot Spohn, Roland Spohn. 3. vyd. ISBN 978-80-242-7862-9.

Encyklopedie olympioniků: Čeští a českoslovenští sportovci na olympijských hrách / František Kolář a spol. ISBN 978-80-242-7474-4: Kč 699,00.

ToP
(tlumočení-překlad)

Číslo 142 ročník XXXII – 2021
zima 2021
ToP (tlumočení-překlad)
Odborný bulletin Jednoty tlumočníků
a překladatelů
ISSN 1210-4159 (tištěná verze, 1990–2014)
ISSN 2336-8888 (elektronická verze od 2015,
platí i pro elektronický archiv starších ročníků)
JTP je členem Mezinárodní federace
překladatelů FIT – Féderation internationale
des traducteurs, organizace třídy „A“ uznané
UNESCO.

šéfredaktor Petr Kautský
redakční rada Prof. PhDr. Ivana Čeňková, CSc.,
Amalaine Diabová, Ing. Miroslav Herold, CSc.,
PhDr. Milan Hrdlička, CSc.,
Mgr. Edita Jiráková Ph.D.,
Mgr. Marie Kopecká, PhDr. Andrej Rády,
PhDr. Tomáš Svoboda, Ph.D.,
Mgr. Alena Šourková, Mgr. Andreas Weber.

redakce
JTP – ToP, Senovážné nám. 23, 110 00 Praha 1.
Telefon: 224 142 517. 224 142 312.
E-mail: jtp@jtpunion.org
www.jtpunion.org
Facebook: jtp@jtpunion.org

předplatné 2022 v ČR 200 Kč, v zahraničí
10 eur.
Cena jednoho čísla 65 Kč.
Zdarma členům JTP, ASKOT a řádným členům
České komory tlumočníků znakového jazyka.
Bankovní účet: 2800245144/2010
BIC: FIOBCZPPXX
IBAN: CZ5020100000002800245144

Registrace MK ČR 6198 TS: 7B B1.
Čtvrtletník. Vychází jen ve formátu PDF.
Uzávěrka tohoto čísla 20. 12. 2021.
Vydala © Jednota tlumočníků a překladatelů,
IČ CZ002505676.

Za obsah článků odpovídají autoři. Texty
neprošly jazykovou úpravou. Příspěvky
nemusejí vyjadřovat stanovisko redakce.
Příspěvky se nehonorují. Příspěvky zde
otištěné nesmí být reprodukovány v žádné
formě, ani elektronickým či mechanickým
způsobem, včetně systémů pro ukládání
a vyhledávání informací, bez souhlasu držitelů
copyrightu. Citace z textů možno přetisknout
pouze s uvedením zdroje.

smosk CENTRUM

Pronájem kanceláří

dobré ceny
příjemné prostředí
výborná dostupnost
široká paleta služeb

Pište na

pronajmy@smosk.cz

Pronájmy kanceláří

Nabízíme kanceláře pro Vaše podnikání. Kanceláře si můžete pronajmout jednotlivě i po větších celcích. Kanceláře jsou vzdušné s vysokými stropy a výhledem na náměstí, do parku nebo do atria.

Jak k nám?

- **metrem**: A - Můstek, B - Můstek, Náměstí Republiky, C - Hlavní nádraží,
- **tramvají**: Jindřišská, Masarykovo nádraží,
- **vlakem**: Hlavní nádraží, Masarykovo nádraží
- **autem** - pro ojedinělé případy nabízíme omezené množství parkovacích míst

O komplexu

Komplex budov se nachází v centru Prahy přímo **u Jindřišské věže**. V komplexu můžete využít paletu služeb od restaurací přes poradenské služby až ke zdravotnickému zařízení. Můžete využít několika osobních výtahů i jednoho nákladního. V blízkosti naleznete park, hlavní poštu nebo multikino.

Senovážné náměstí 23
Praha 1, 110 00

Více informací na **www.smosk.cz**
+420 224 14 2313, +420 224 14 2314